

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดักไ้ พระนครศรีอยุธยา
ปี 2566-2570

สำนักงานเกษตรอำเภอดักไ้
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ของเกษตรจังหวัด ตัวชี้วัดที่ 1.1.2 ร้อยละของความสำเร็จในการจัดทำ
แผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ ปี 2566 – 2570
ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี 2562

คำนำ

การพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรของพื้นที่ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีสำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่ เป็นหน่วยงานราชการบริหารส่วนภูมิภาค สังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีหน้าที่ความรับผิดชอบในด้านการแนะนำส่งเสริมการประกอบอาชีพการเกษตรได้ร่วมกับหน่วยงานราชการในระดับอำเภอเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ภายในอำเภอผักไห่ เช่น ข้อมูลด้านกายภาพ ชีวภาพเศรษฐกิจ และสังคมรวม ทั้งทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของชุมชน เพื่อทราบจุดอ่อน จุดแข็ง และโอกาสในการพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรของชุมชนในอำเภอผักไห่ โดยผ่านกระบวนการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ทุกจนเกิดแผนงานโครงการ และกิจกรรมต่างๆ ซึ่งได้บรรจุไว้ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนาการเกษตรของสำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่ คงเป็นประโยชน์กับหลายหน่วยงาน เช่น หน่วยงานของรัฐและองค์กรต่างๆ รวมทั้งภาคเอกชน พร้อมนี้หากหน่วยงานดังกล่าวมีบทบาทที่จะสนับสนุนอย่างแท้จริงกับแผนพัฒนาการเกษตรด้วยแล้ว ผลสัมฤทธิ์จะเกิดขึ้นกับเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายของชุมชนโดยแท้จริง

สุวัจน์ หวังมาน

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

25 มิถุนายน 2568

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไป	1
1 ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	1
1.1 ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	1
1.2 อาณาเขตติดต่อ	1
1.3 การแบ่งเขตการปกครอง	2
2 ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	2
2.1 สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	2
2.2 ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน	2
2.3 ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน	3
3 สภาพภูมิอากาศ	7
3.1 สภาพภูมิอากาศ	7
3.2 อุณหภูมิ	7
3.3 ความชื้นสัมพัทธ์	7
3.4 ฤดูกาล	7
3.5 ปริมาณน้ำฝน	8
4. เส้นทางคมนาคม	9
5. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	9
6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	10
6.1 โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ	10
6.2 ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด	12
6.3 จำนวนครัวเรือน	12
6.4 การศึกษา	13
6.5 สาธารณสุข	13
6.6 ประเพณีและวัฒนธรรม	13
7 การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)	13
8. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	15
9 องค์กรและสถาบันต่าง ๆ	15
บทที่ 2 การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล	17
1. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์	17
1.1 เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	17
1.2 ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	22
1.3 สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	23
1.4 สินค้าเกษตรที่สำคัญ	23
2. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	42
3. การจัดทำ TOWS Matrix	45

สารบัญ

	หน้า
3.1 การวิเคราะห์ TOWS Matrix	45
3.2 การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS	47
บทที่ 3 ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา	48
1. แนวทางการพัฒนา	48
1.1 พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	48
1.2 พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	49

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

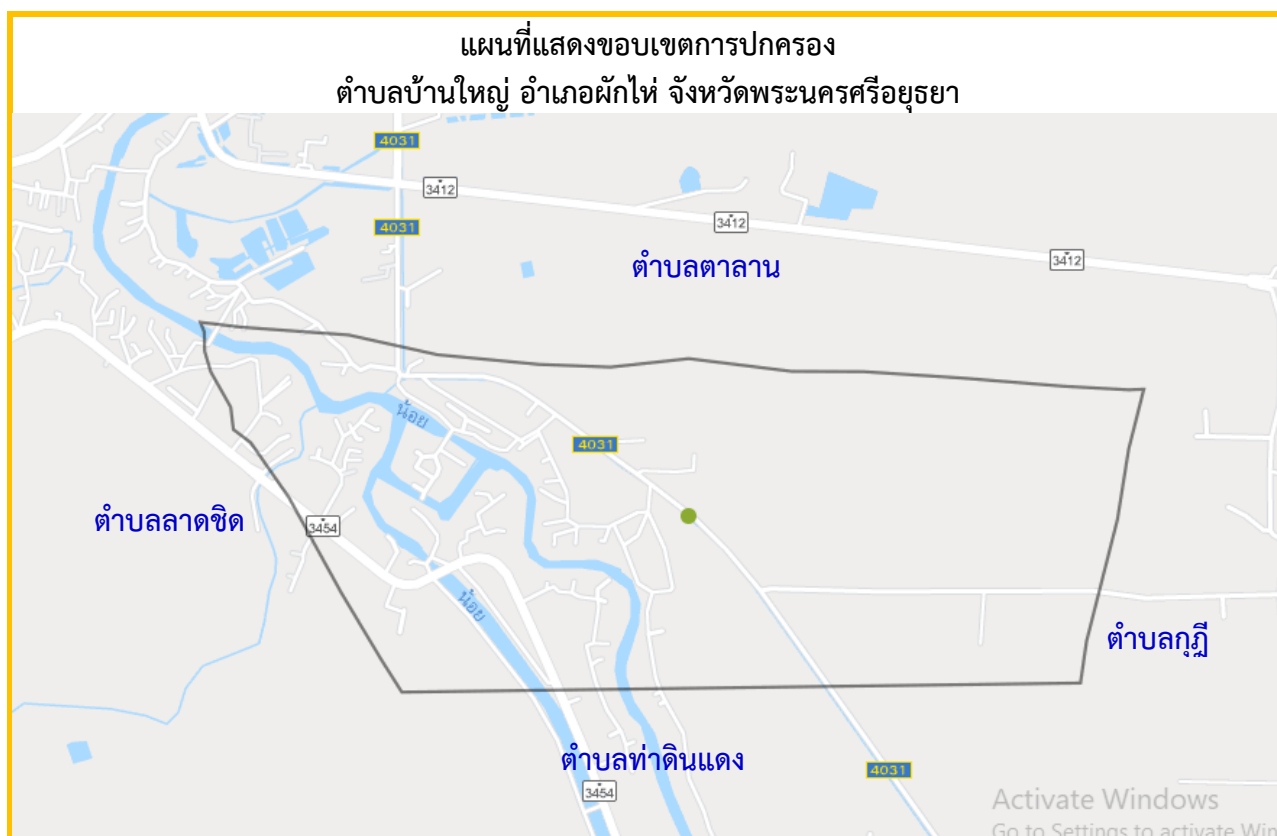
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

ตำบลบ้านใหญ่ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ทั้งหมด ๒,๖๓๘.๙๙ ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตร ๒,๐๖๓.๖๘ ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม สลับกับที่ราบลุ่มมาก เกือบทั้งตำบล ภายในตำบลมีแหล่งน้ำธรรมชาติไหลผ่าน ได้แก่ แม่น้ำน้อย ซึ่งนอกจากจะใช้ประโยชน์ในทางการเกษตรแล้ว ยังเป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่สำคัญด้วย นอกจากนี้ยังมีถนนสายหลัก ได้แก่ ถนนชลประทาน และถนนผักไห่-เสนา

๑.๒. อาณาเขต

ตำบลบ้านใหญ่ มีอาณาเขตติดต่อกับตำบล อำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลตาลาน
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลกุฎี
- ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลท่าดินแดง
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลลาดชิด

ภาพที่ ๑.๑ ภาพแสดงอาณาเขตติดต่อตำบลบ้านใหญ่ อำเภอผักไห่
(ที่มา : อำเภอผักไห่ พ.ศ.๒๕๖๗)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๖ หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ ๑ บ้านปากคลอง

หมู่ที่ ๒ บ้านหัวหาด

หมู่ที่ ๓ บ้านวนบางแก้ว

หมู่ที่ ๔ บ้านวนบางแก้ว

หมู่ที่ ๕ บ้านหัววัดย่าน

หมู่ที่ ๖ บ้านหัววัดย่าน

- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาล จำนวน ๑ แห่ง

ตารางที่ ๑.๑ ตารางแสดงเขตการปกครอง ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	เขตการปกครอง (ไร่)
๑	บ้านปากคลอง	๕๔๕.๘๔
๒	บ้านหัวหาด	๓๒๔.๓๐
๓	บ้านวนบางแก้ว	๒๔๙.๐๖
๔	บ้านวนบางแก้ว	๕๙๘.๖๓
๕	บ้านหัววัดย่าน	๔๔๑.๖๓
๖	บ้านหัววัดย่าน	๔๗๙.๕๓
รวมทั้งสิ้น		๒,๖๓๘.๙๙

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา,พ.ศ. ๒๕๖๗)

๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

ตำบลบ้านใหญ่ มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีน้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลาก จึงไม่มีพื้นที่ป่าไม้

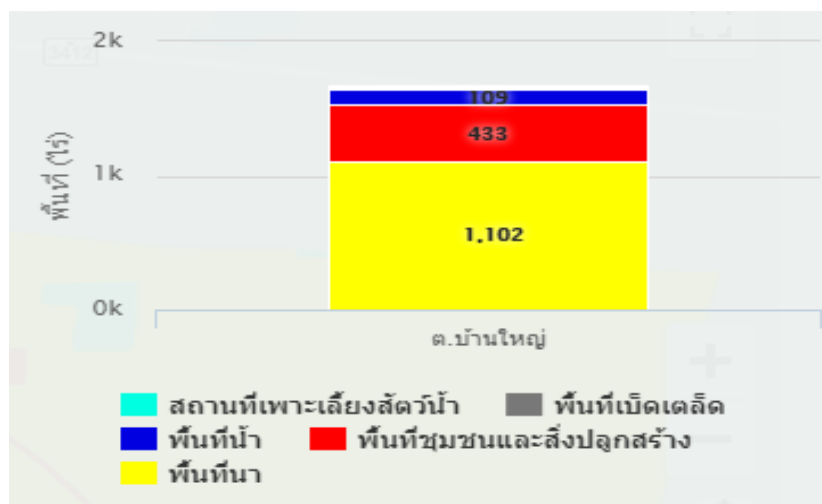
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน และการใช้ที่ดิน

ตำบลบ้านใหญ่ มีพื้นที่นา ร้อยละ ๖๕.๗๐ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง ร้อยละ ๒๕.๘๓ แหล่งน้ำ ร้อยละ ๖.๕๐ พื้นที่เบ็ดเตล็ด ร้อยละ ๑.๐๐ และพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ร้อยละ ๐.๙๔

ตารางที่ ๑.๒ แสดงสภาพพื้นที่และการใช้ที่ดินตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

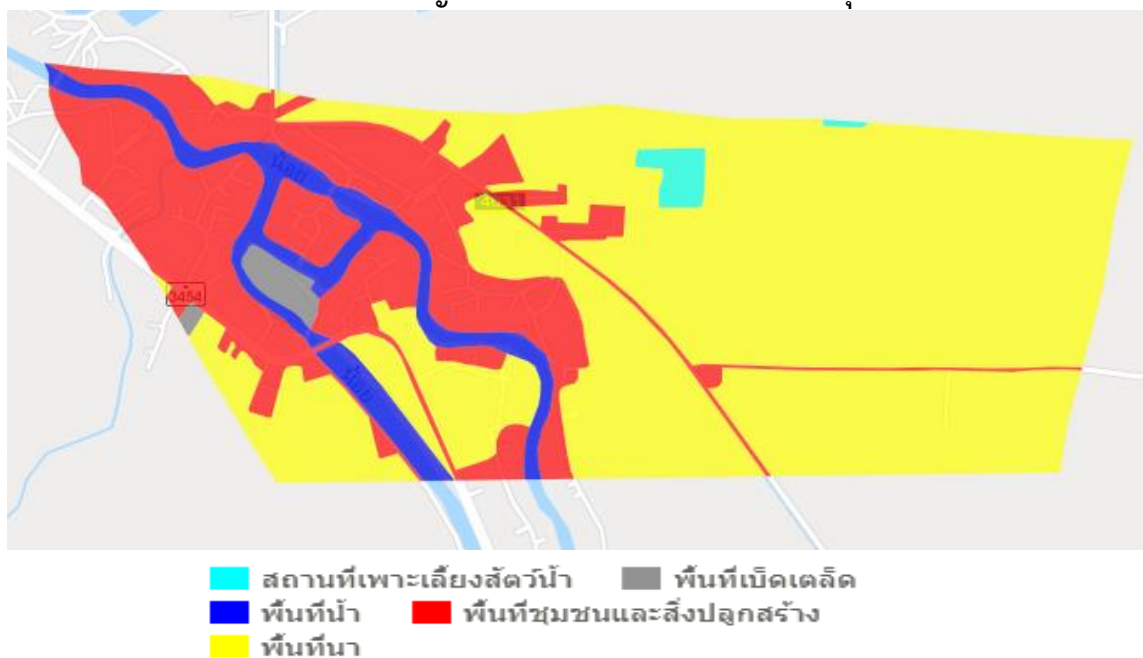
ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	ลำดับ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๔๓๓.๔๔	๒๕.๘๓	๒
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑๖.๘๗	๑.๐๐	๔
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑๕.๘๒	๐.๙๔	๕
พื้นที่นา	๑,๑๐๒.๑๑	๖๕.๗๐	๑
พื้นที่น้ำ	๑๐๙.๑๘	๖.๕๐	๓

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑.๒ แสดงสภาพพื้นที่และการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๘)

แผนที่แสดงทรัพยากรดิน ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๑.๓ แสดงสภาพพื้นที่และการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒.๓ ลักษณะดิน และกลุ่มชุดดิน

ตำบลบ้านใหญ่ มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืชจำนวน ๒ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๑๑

ชุดดิน : ชุดดินดอนเมือง (Dm) ชุดดินรังสิต (Rs) ชุดดินเสนา (Se) และชุดดินธัญบุรี (Tan)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเปรี้ยวจัดลึกปานกลางที่เกิดจากตะกอนน้ำทะเล ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนมีสีดำหรือเทาแก่ ดินล่างมีสีเทา

และมีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปนอยู่เป็นจำนวนมากในช่วงดินล่างตอนบน และพบจุดประสีเหลืองฟางข้าวของสารจาโรไซด์ ในระดับความลึก ๕๐-๑๐๐ เซนติเมตร จากผิวดิน พบบริเวณที่ราบตามชายฝั่งทะเลหรือที่ราบลุ่มภาคกลาง น้ำแข็งลึก ๕๐-๑๐๐ เซนติเมตร นาน ๓-๕ เดือน บางพื้นที่จะขังน้ำนาน ๖-๗ เดือน เป็นดินลึก มีการระบายน้ำเร็ว มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ ดินมีปฏิกิริยาเป็นกรดจัดมาก ถึงเป็นกรดจัด pH ๔.๕-๕.๐ ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ทำนา บางแห่งยกร่องปลูกพืชผัก ส้มเขียวหวาน และสนประดิพัทธ์ ถ้าดินเหล่านี้ได้รับการปรับปรุงบำรุงดินใช้ปุ๋ยและปูนในอัตราที่เหมาะสม และมีการควบคุมน้ำ หรือจัดระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพ พืชที่ปลูกจะให้ผลผลิตดีขึ้น

ปัญหา : ดินเป็นกรดจัดมากหรือเป็นดินเปรี้ยวจัดลึกปานกลางในช่วงความลึก ๕๐-๑๐๐ เซนติเมตร จากผิวดิน เกิดการตรึงของธาตุอาหารและมีสารที่เป็นพิษต่อพืชที่ปลูก มีโครงสร้างดินแน่นทึบ ดินแห้งแข็ง และแตกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก คุณภาพน้ำเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนแหล่งน้ำจืด และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำให้ความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ ดินอาจจะขาดแร่ธาตุอาหารพืชพวกไนโตรเจน และฟอสฟอรัส หรืออาจมีสารละลายพวกอลูมิเนียม และเหล็กมากเกินไปจนเป็นพิษต่อพืชฤดูฝนน้ำแข็งนาน ๓ - ๗ เดือน

แนวทางการจัดการ :

๑.๑) ปลูกข้าวหรือทำนา ปัญหาดินเป็นกรดจัด ใช้ปูนมาร์ลหรือหินปูนฝุ่นในอัตราดังนี้ เขตชลประทาน pH ดินน้อยกว่า ๔ ใช้อัตรา ๒ ตัน/ไร่ pH ดิน ๔-๔.๕ ใช้อัตรา ๑ ตัน/ไร่ เขตเกษตรน้ำฝน pH ดินน้อยกว่า ๔ ใช้อัตรา ๒.๕ ตัน/ไร่ pH ดิน ๔-๔.๕ ใช้อัตรา ๑.๕ ตัน/ไร่ ใช้น้ำล้างความเป็นกรด ในกรณีที่มีแหล่งน้ำมากพอ โดยปล่อยน้ำขังในนาแล้วถ่ายออกหลาย ๆ ครั้ง ครั้งที่ ๑ หลังไถตะ ปล่อยน้ำแช่ขัง ๑ สัปดาห์แล้ว ถ่ายออก ครั้งที่ ๒ หลังไถแปร ปล่อยน้ำแช่ขัง ๑๐ วัน แล้ว ถ่ายออก ครั้งที่ ๓ หลังปักดำ ปล่อยน้ำแช่ขัง ๒ สัปดาห์แล้วถ่ายออก ต่อจากนั้นถ่ายน้ำ ๔-๕ สัปดาห์/ครั้ง จนข้าวตั้งท้อง

การใช้ปุ๋ยเคมี สูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือ ๑๖-๑๖-๘ อัตรา ๒๕-๔๐ กิโลกรัม/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงก่อนปักดำ ๑ วัน หลังจากนั้น ใช้ปุ๋ยยูเรีย ๕-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ ในช่วงตั้งท้องหรือเมื่อเริ่มสร้างรวง

๑.๒) ปลูกพืชไร่ เตรียมพื้นที่โดยจัดทำคันดินรอบพื้นที่และยกร่องปลูก ยกร่องปลูกมี ๒ แบบ

(๑) ยกร่องปลูกแบบถาวร โดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีคูน้ำกว้าง ๑.๕-๒.๐ เมตร ลึก ๐.๘๐-๑.๕๐ เมตร และทำแปลงย่อยบนสันร่องสูง ๐.๒๕-๐.๓๐ เมตร กว้าง ๑-๒ เมตร

(๒) ปลูกหลังฤดูทำนา (ฤดูแล้ง) ยกแนวร่องปลูกให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้มีน้ำแช่ขัง ถ้ามีฝนตกผิดฤดูกาล ใช้ปูนมาร์ลหรือหินปูนฝุ่นในอัตราดังนี้ เขตชลประทานดิน pH น้อยกว่า ๔ ใช้อัตรา ๒ ตัน/ไร่ ดิน pH ๔-๔.๕ ใช้อัตรา ๑ ตัน/ไร่ เขตเกษตรน้ำฝน ดิน pH น้อยกว่า ๔ ใช้อัตรา ๒.๕ ตัน/ไร่ ดิน pH ๔-๔.๕ ใช้อัตรา ๑.๕ ตัน/ไร่

การใช้ปุ๋ยเคมี ใส่ปุ๋ยเคมีตามความต้องการ เช่น ข้าวโพด สูตร ๑๐-๑๐-๑๐ อัตรา ๕๐-๑๐๐ กิโลกรัม/ไร่ แบ่งใส่ ๒ ครั้ง ๆ ละเท่ากัน ครั้งที่ ๑ ใส่รองก้นหลุมก่อนปลูก ครั้งที่สอง ใส่เมื่ออายุ ๒๕ วัน ปุ๋ยยูเรีย อัตรา ๑๐ กิโลกรัม/ไร่ ใส่เมื่ออายุ ๒๕-๓๐ วัน โดยโรยสองข้างแถวข้าวโพดแล้วกลบ ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ อัตรา ๒๐ กิโลกรัม/ไร่ แบ่งใส่ ๒ ครั้ง ๆ ละ เท่า ๆ กัน ครั้งที่ ๑ ใส่รองพื้นก่อนปลูก ครั้งที่ ๒ เมื่ออายุได้ ๒๐-๒๕ วัน

๑.๓) ปลูกพืชผัก และไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ เพื่อป้องกันน้ำท่วม ก่อนยกร่อง ควรแยกหน้าดินมาทับบนดินที่ขุดมาจากร่องคูน้ำ หว่านวัสดุปุ๋ย ๐.๕-๑.๐ ตัน/ไร่ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูก ขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ เซนติเมตร ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับวัสดุปุ๋ย ๖ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมี

หรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก เมื่อดินเกิดการเพิ่มขึ้น หว่านด้วยวัสดุปุ๋ย ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก เพื่อใช้ล้างความเป็นกรดของดิน และควบคุมไม่ให้ดินกรดเพิ่มขึ้น

๒) กลุ่มชุดดินที่ ๒

ชุดดิน : ชุดดินอยุธยา (Ay) ชุดดินบางเขน (Bn) ชุดดินบางน้ำเปรี้ยว (Bp) ชุดดินมหาโพธิ์ (Ma) และชุดดินท่าหลวง (Tq)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกมาก ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก อาจพบจุดประสีเหลือง ฟางข้าวของสารประกอบกำมะถันลึกกว่า ๑๐๐ เซนติเมตร จากผิวดิน การระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : ดินเป็นกรดจัดมาก ทำให้เกิดการตรึงธาตุอาหารและปลดปล่อยสารที่เป็นพิษต่อพืช โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก คุณภาพน้ำเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนแหล่งน้ำจัด และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ :

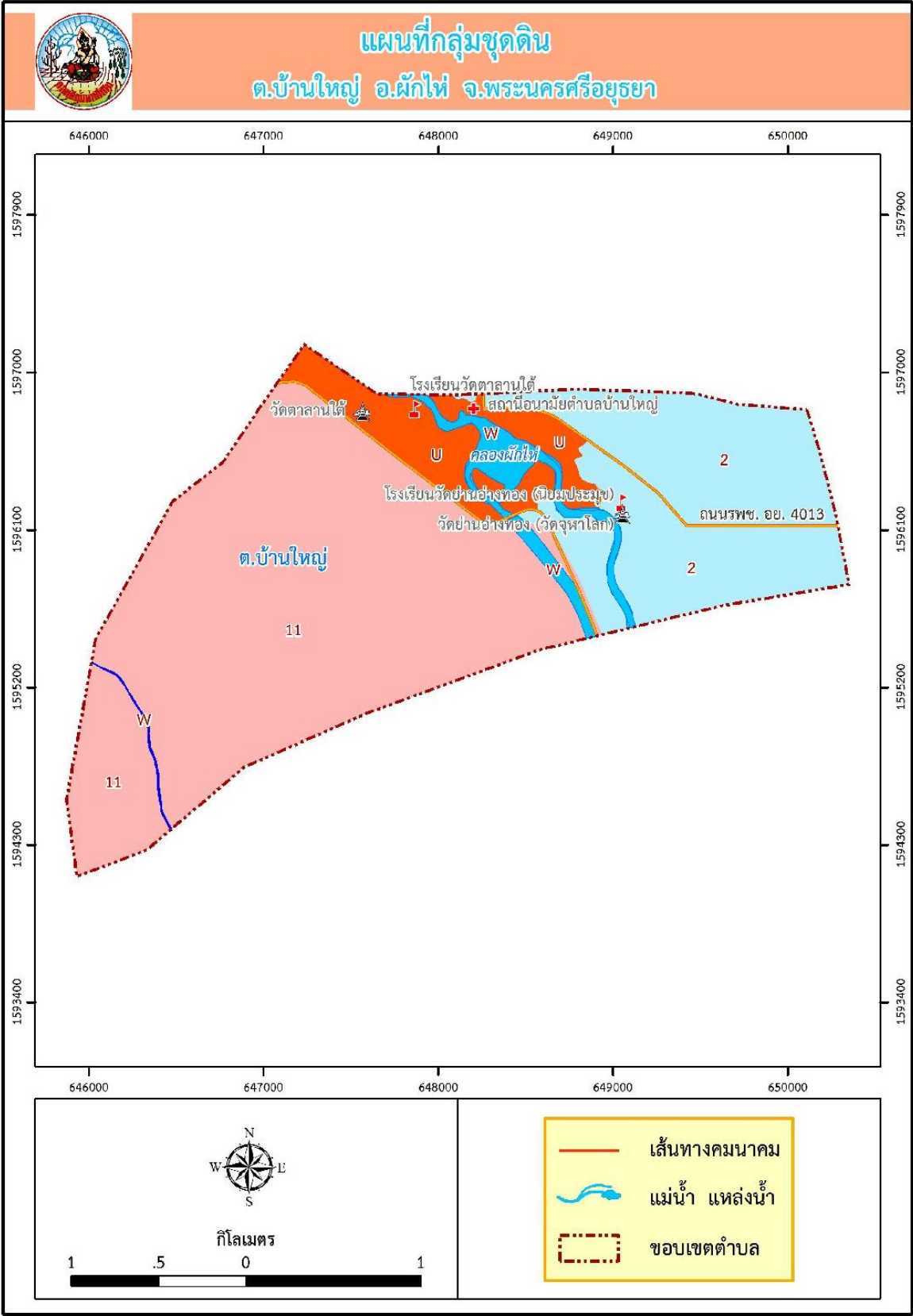
๒.๑) ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ลดและควบคุมความเป็นกรดจัดมาก ของดินด้วยวัสดุปุ๋ย ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงปลูก ไถกลบตอซัง ปลอยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปลอยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว ไถกลบตอซังและทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

๒.๒) ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ก่อนยกร่อง ควรแยกหน้าดินมาทับบนดินที่ขุดมาจากร่องคูน้ำ หว่านวัสดุปุ๋ย ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ บนสันร่องและร่องคูน้ำ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ เซนติเมตร ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับวัสดุปุ๋ย ๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ไว้ใช้ในช่วงที่พืชขาดน้ำ ล้างและควบคุมไม่ให้ดินเกิดการเพิ่มขึ้น เมื่อดินเป็นกรดเพิ่มขึ้น หว่านด้วยวัสดุปุ๋ย ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่

ตารางที่ ๑.๓ แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดินตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กลุ่มชุดดิน	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ลำดับ
กลุ่มชุดดินที่ ๑๑	๒,๕๗๕.๔๗	๑
กลุ่มชุดดินที่ ๒	๑,๑๒๙.๙๒	๒
แหล่งน้ำ	๑๕๙.๗๔	๔
พื้นที่ชุมชน	๓๗๐.๙๑	๓
ผลรวมทั้งหมด	๔,๒๓๖.๕๔	

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๓

ภาพที่ ๑.๔ ข้อมูลกลุ่มชุดดินตำบลบ้านใหญ่ อำเภอผักไห่
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ.๒๕๖๓)

แผนที่แสดงพื้นที่ที่พบดินปัญหาในพื้นที่ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๑.๕ พื้นที่ที่พบดินปัญหาของตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๔)

จากภาพที่ ๖ จะเห็นได้ว่าพื้นที่ดินของตำบลบ้านใหญ่ ส่วนใหญ่ เป็นพื้นดินเปรี้ยวจัด หรือดินกรดกำมะถัน (acid sulfate soils) หมายถึงดินที่มีสารประกอบไพไรต์ (FeS_2) เป็นองค์ประกอบ เมื่อผ่านกระบวนการออกซิเดชัน จะทำให้เกิดกรดกำมะถัน (H_2SO_4) ในชั้นดิน และฤทธิ์ของความเป็นกรดรุนแรงมากจนส่งผลกระทบต่อ การปลูกพืช ดินชนิดนี้มักพบจารโซด $[\text{KFe}_3(\text{SO}_4)_2(\text{OH})_6]$ ลักษณะสีเหลืองฟางข้าวที่ชั้นใดชั้นหนึ่งในหน้าตัดดิน เกิดในบริเวณที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเลที่มีหรือเคยมีน้ำทะเล หรือมีน้ำกร่อยท่วมถึงในอดีต

๓. สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ สภาพภูมิอากาศ

ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดำรงวิทยะ ตั้งอยู่ในเขตร้อนใกล้เส้นศูนย์สูตร ทำให้ ภูมิอากาศมีลักษณะเป็นแบบร้อนชื้นหรือภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าสะวันนา (Aw) ตามการแบ่งเขตภูมิอากาศแบบเคิปปิน มีอุณหภูมิเฉลี่ยระหว่าง ๑๙-๓๙ องศาเซลเซียส อากาศจะร้อนที่สุดช่วงกลางเดือนเมษายน หลังจากนั้น จะได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และตะวันออกเฉียงเหนือทำให้เข้าสู่ฤดูฝนและฤดูหนาวตามลำดับ พื้นที่ตำบลบ้านใหญ่ได้รับปริมาณฝนอย่างเพียงพอ แต่ระยะเวลาของฤดูฝนและปริมาณฝนมีความแตกต่างกันไปตามฤดูกาล

๓.๒ อุณหภูมิ

ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดำรงวิทยะ จะมีอุณหภูมิต่ำสุดในช่วงเดือนธันวาคม เฉลี่ย ๑๙.๔ องศาเซลเซียส และจะมีอุณหภูมิสูงสุดในช่วงเดือนเมษายน เฉลี่ย ๓๙.๘ องศาเซลเซียส

๓.๓ ความชื้นสัมพัทธ์

ตำบลบ้านใหญ่ มีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยสูงสุดในช่วงเดือนสิงหาคม เฉลี่ยร้อยละ ๗๙.๘ และจะมีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่ำสุดในช่วงเดือนมกราคม เฉลี่ยร้อยละ ๕๙.๙

๓.๔ ฤดูกาล

ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ จนถึงประมาณกลางเดือนพฤษภาคม ของทุกปี
ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคม จนถึงประมาณกลางเดือนตุลาคม ของทุกปี
ฤดูหนาว เริ่มประมาณกลางเดือนตุลาคม จนถึงประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ของทุกปี

๓.๕ ปริมาณน้ำฝน

ตำบลบ้านใหญ่ มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๔ ปี ย้อนหลัง (ปี ๒๕๖๔-๒๕๖๗) โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ ๑๐๖๙.๕ มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือนกรกฎาคม-ตุลาคม ของทุกปี มีปริมาณน้ำฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือนมกราคม มีปริมาณเฉลี่ย ๑.๙๙๖ มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือนกันยายน มีปริมาณเฉลี่ย ๒๔๑.๐๗ มิลลิเมตร สำหรับปริมาณน้ำฝนระหว่างปี พบว่า พ.ศ. ๒๕๖๔ มีปริมาณน้ำฝนที่ตกในพื้นที่ ๑๑๓๑ มิลลิเมตร ปี พ.ศ.๒๕๖๕ ซึ่งมีปริมาณน้ำฝน ๑๓๕๓ มิลลิเมตร ปี พ.ศ.๒๕๖๖ มีปริมาณน้ำฝน ๗๑๕ มิลลิเมตรและ ปี พ.ศ.๒๕๖๗ มีปริมาณน้ำฝน ๑๐๗๗.๒๐ มิลลิเมตร

ตารางที่ ๑.๔ ปริมาณน้ำฝนรายเดือน ปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๗

เดือน	ปี ๒๕๖๔	ปี ๒๕๖๕	ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	เฉลี่ย
มกราคม	-	๗.๗๓	๐.๑๔	๒.๑๑	๐.๐๐๔	๑.๙๙๖
กุมภาพันธ์	๒.๔๓	๓๗.๐๘	๘.๗๕	๐.๔๔	๒.๙๓	๑๐.๓๒๖
มีนาคม	๘.๘๘	๕๒.๐๙	๐.๒๐	๑๕.๕๓	๑๔.๐๖	๑๘.๑๕๒
เมษายน	๑๕๐.๒๗	๑๐๙.๖๒	๑๗.๒๒	๓.๙๘	๑๗.๐๓	๕๙.๖๒๔
พฤษภาคม	๑๒๘.๘๘	๑๔๑.๐๓	๓๔.๗๑	๑๗๑.๗๙		๑๑๙.๑๐
มิถุนายน	๓๔.๕๒	๑๐๔.๔๔	๖๗.๔๐	๖๔.๑๐		๖๗.๖๑
กรกฎาคม	๑๔๖.๙๘	๑๖๒.๓๕	๖๑.๕๖	๑๑๒.๒๖		๑๒๐.๗๘
สิงหาคม	๑๕๑.๐๑	๒๔๖.๐๖	๗๗.๐๕	๒๕๖.๔๗		๑๘๒.๖๔
กันยายน	๒๗๑.๙๖	๒๗๐.๗๕	๑๙๗.๔๔	๒๒๔.๑๓		๒๔๑.๐๗
ตุลาคม	๑๙๐.๔๑	-	๑๒๙.๕๒	๒๑๒.๔๒		๑๗๗.๔๕
พฤศจิกายน	๓๘.๔๗	-	๙๘.๐๕	๑๒.๙๓		๔๙.๘๑
ธันวาคม	๒๕.๖๗	-	๑๘.๕๔	๑.๐๔		๑๕.๐๘
ปริมาณน้ำฝนตลอดทั้งปี	๑๑๓๑	๑๓๕๓	๗๑๕	๑๐๗๗.๒๐		๑๐๖๙.๐๕
ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย	๙๔.๒๕	๑๑๒.๗๕	๕๙.๕๘	๘๙.๗๖		๘๙.๐๘

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๖๘

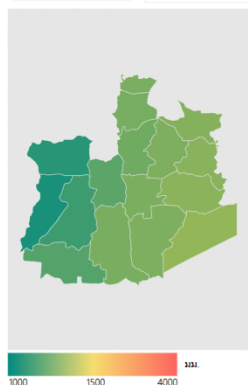
: เว็บไซต์กรมอุตุนิยมวิทยา, ๒๕๖๘

กราฟแสดงปริมาณน้ำฝนรวมเฉลี่ย ตั้งแต่ปี.2564-2567

ปริมาณฝนรายปี - รายอำเภอ

ปริมาณฝนรายปี - รายอำเภอ เปรียบเทียบฝนรายปีในอดีตของแต่ละอำเภอ

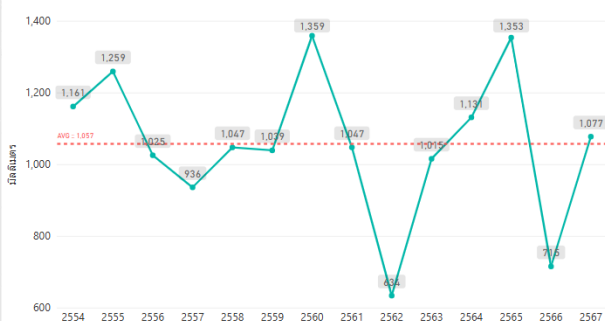
เลือกจังหวัด/เลือกปี เพื่อแสดงผลแผนที่
พระนครศรีอยุธยา 2567

เลือกอำเภอ/เลือกปี เพื่อแสดงผลกราฟ

ผักไห่

ภาพเลือกหลายอำเภอ

หมายเหตุ : ตัวเลขค่าเฉลี่ยที่เส้นประสีแดงจะเปลี่ยนไปตามจำนวนปีที่เลือก

ภาพที่ ๖ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓ ปี ตั้งแต่ ปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๗
(ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. ๒๕๖๘)

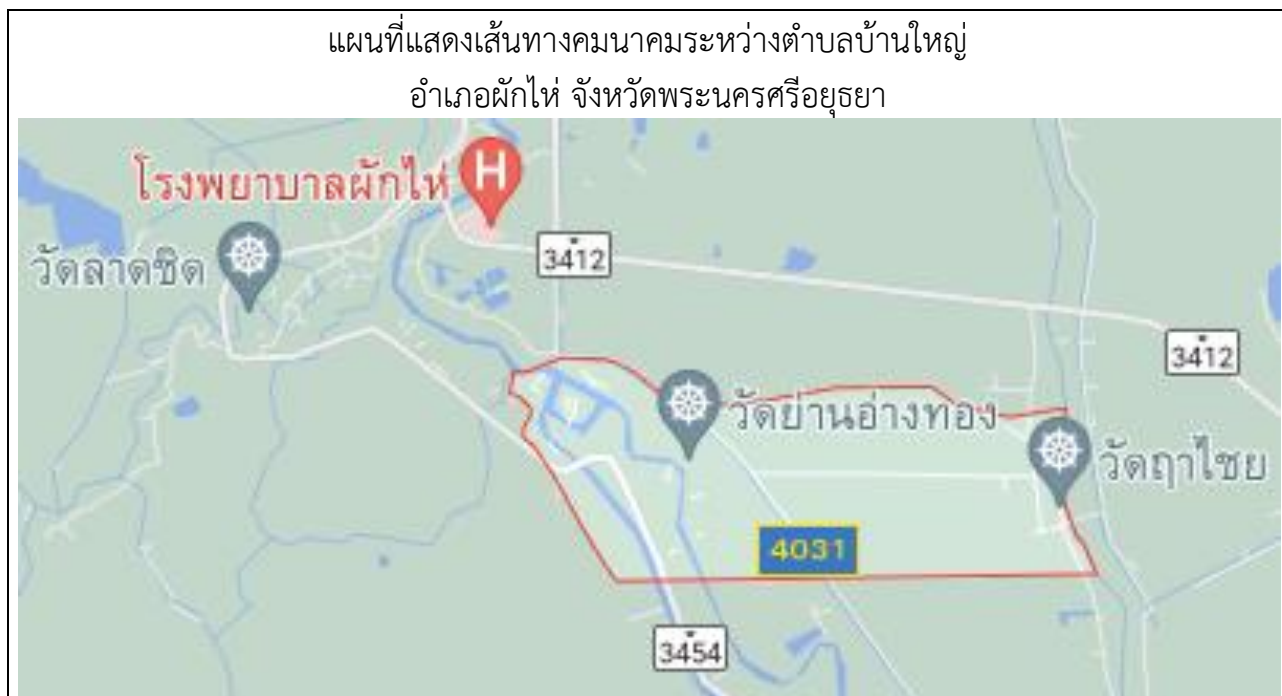
๔. เส้นทางคมนาคม

ตำบลบ้านใหญ่ มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทาง ๓ เส้นทาง เป็นเส้นทางในเชื่อมต่อขนส่งผลผลิตทางการเกษตร ดังนี้

เส้นทางที่ ๑ ใช้ถนนสายผักไห่-บางบาล (ทางหลวงชนบท หมายเลข ๓๔๑๒) เข้าสู่ถนนชลประทานผักไห่-ป่าโมก ระยะทางประมาณ ๓ กิโลเมตร เข้าสู่หมู่ที่ ๕ บ้านใหญ่

เส้นทางที่ ๒ ใช้ถนนสายผักไห่-เสนา (ทางหลวงชนบท หมายเลข ๓๔๕๔) ระยะทางประมาณ ๕ กิโลเมตร ผ่านหมู่ที่ ๑, ๔ และ ๕

เส้นทางที่ ๓ เข้าสู่ถนนชลประทานผักไห่-ป่าโมก (ทางหลวงชนบท หมายเลข ๔๐๓๑)

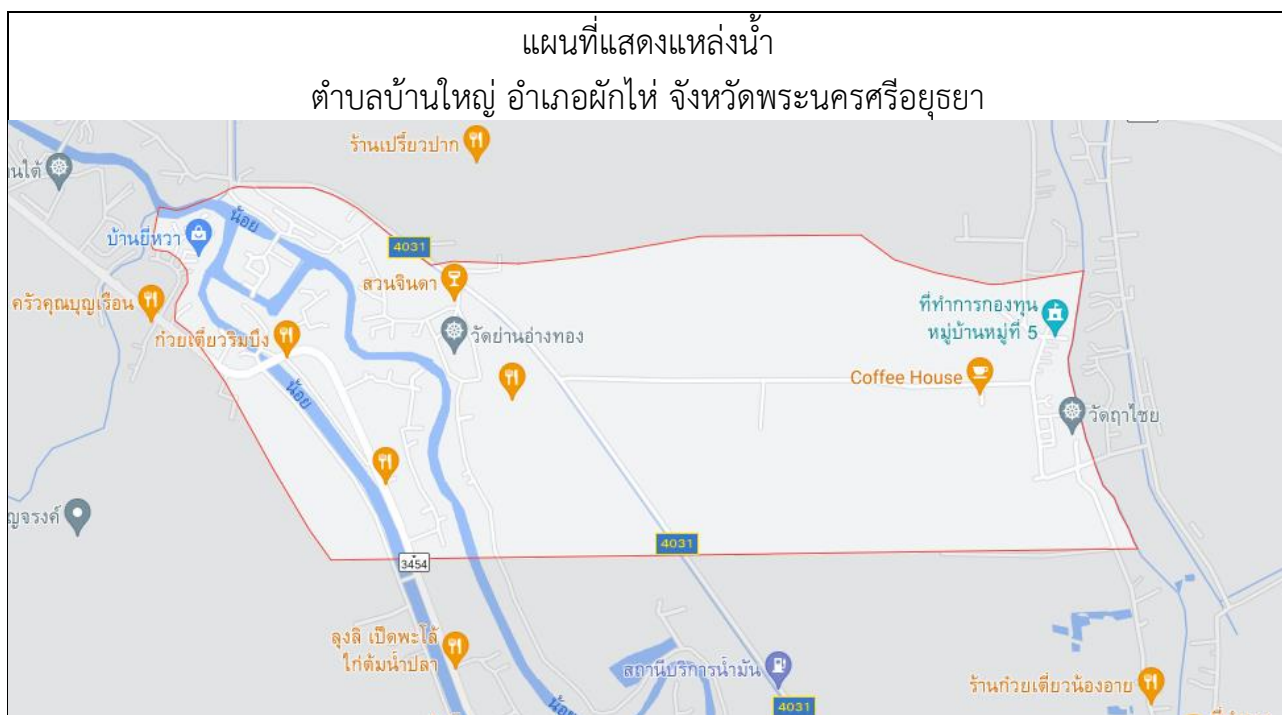
ภาพที่ ๑.๗ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบลบ้านใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <https://www.google.com/maps/ตำบลบ้านใหญ่>, พ.ศ. ๒๕๖๓)

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

ตำบลบ้านใหญ่ เป็นพื้นที่ ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ดังนี้

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ คือ แม่น้ำน้อย

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ (โครงการชลประทาน) ได้แก่ คลองบางแก้ว แยกจากแม่น้ำน้อย
เข้าตำบลบ้านใหญ่ และตำบลลาดชิด

ภาพที่ ๑.๘ แหล่งน้ำธรรมชาติตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดำรงวิทยะ
(ที่มา : <https://www.google.com/maps/ตำบลบ้านใหญ่>, พ.ศ. ๒๕๖๓)

๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ตำบลบ้านใหญ่ มีประชากรทั้งหมด ๘๕๓ ครัวเรือน ประชากรมีอาชีพหลักคือ ทำการเกษตร มีพื้นที่ทำการเกษตร ๒,๐๖๓.๖๘ ไร่ (ร้อยละ ๗๘.๒๐ ของพื้นที่ตำบล) โดยอยู่พื้นที่ในเขตชลประทาน ๑,๔๒๘.๙๙ ไร่ อยู่นอกเขตชลประทาน ๖๓๔.๖๙ ไร่ (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดำรงวิทยะ, พ.ศ. ๒๕๖๖) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๑.๕ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจอำเภอผักไห่ ปี ๒๕๖๗

หมู่ที่	พื้นที่	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ชลประทาน		ลักษณะการประกอบอาชีพทางการเกษตร											
	การเกษตร ทั้งหมด		ในเขต	นอก เขต	นาข้าว		ไม้ผล		ไม้ยืนต้น		พืชผัก		พืชไร่		ไม้ดอกไม้ ประดับ	
	ไร่		ไร่	ไร่	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย
๑	๔๘๕.๗๕	๓๐	๔๐๕.๗๕	-	๔๘๕.๗๕	๓๐										
๒	๕.๕๐	๒	-	๕.๕๐	-	-	๒.๕๐	๑	๓.๐๐	๑						
๓	๑๙๖.๗๕	๑๔	๑๘๖.๗๕	๑๐.๐๐	๑๙๖.๗๕	๑๔										
๔	๕๕๙.๔๔	๔๕	๒๒๕.๔๔	๘๔.๐๐	๕๕๔.๔๔	๓๕	๑๕.๐๐	๑๐								
๕	๓๙๒.๒๕	๒๙	๒๘๘.๐๐	๙๕.๗๕	๓๙๒.๗๕	๒๔	๘.๕๐	๕								
๖	๔๒๔.๐๐	๓๐	๓๒๓.๐๕	๘๙.๔๕	๔๑๒.๕๐	๑๙	๕.๐๐	๓							๖.๕๐	๘
รวม ทั้งสิ้น	๒,๐๖๓.๖๙	๑๕๐	๑,๔๒๘.๙๙	๒๘๔.๗๐	๒,๐๒๓.๑๙	๑๒๒	๓๑.๐๐	๑๙	๓.๐๐	๑	-	-	-	-	๖.๕๐	๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๗

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (Gross Provincial Product : GPP)

ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (Gross Provincial Product : GPP) เท่ากับ ๔๒๘,๕๔๘ ล้านบาท มีอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมแบบปริมาณลูกโซ่ พ.ศ.๒๕๖๔ ของ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๗.๕ ซึ่งสูงกว่าอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวม แบบปริมาณลูกโซ่ พ.ศ. ๒๕๖๔ ของประเทศที่ขยายตัวร้อยละ ๑.๔๙ และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดภาคเกษตร ณ ราคาประจำปี เท่ากับ ๙,๕๔๑ ล้านบาท และมีอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรลดลง เท่ากับ ๗.๙๒ โดยมีสัดส่วน ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรเพียงร้อยละ ๒.๒๓ ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดทั้งหมด

ตารางที่ ๖ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔

รายการ	(ล้านบาท)	ร้อยละ
ภาคเกษตร	๙,๕๔๑	๒.๒๓
ภาคบริการ	๑๒๖,๒๕๐	๒๙.๔๖
ภาคอุตสาหกรรม	๒๙๒,๗๕๘	๖๘.๓๑
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๔๒๘,๕๔๘	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)	๔๖๘,๕๗๙	

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๖

๖.๓ จำนวนครัวเรือน

ตำบลบ้านใหญ่ มีประชากรทั้งหมด ๘๕๓ ครัวเรือน มีประชากรทั้งสิ้น ๒,๖๒๑ คน แบ่งเป็นชาย ๑,๒๑๗ คน และหญิง ๑,๔๐๔ คน ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอนับถือศาสนาพุทธ มีรายละเอียดแยกเป็นตำบล ดังนี้ ตารางที่ ๑.๗ ตารางแสดงจำนวนประชากรในตำบลบ้านใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ตำบล	ครัวเรือน ทั้งหมด	ครัวเรือน เกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	บ้านปากคลอง	๒๔๕	๓๐	๓๘๙	๔๖๑	๘๕๐
๒	บ้านหัวหาด	๘๒	๒	๑๐๔	๑๓๖	๒๔๐
๓	บ้านวนบางแก้ว	๑๗๖	๑๔	๒๘๙	๓๐๔	๕๙๓
๔	บ้านวนบางแก้ว	๑๒๑	๓๕	๑๓๙	๑๘๐	๓๑๙
๕	บ้านหัววัดย่าน	๑๒๓	๒๔	๑๗๑	๑๘๖	๓๕๗
๖	บ้านหัววัดย่าน	๑๐๖	๑๙	๑๒๕	๑๓๗	๒๖๒
รวมทั้งสิ้น		๘๕๓	๑๒๒	๑,๒๑๗	๑,๔๐๔	๒,๖๒๑

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอผักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๗

สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๗

๖.๔ การศึกษา

ตำบลบ้านใหญ่ มีสถานศึกษา หรือโรงเรียนทั้งสิ้น ๒ แห่ง แยกออกเป็น

- ๑) โรงเรียนอนุบาล จำนวน ๐ แห่ง
- ๒) โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา ๒ แห่ง คือ
 - ๒.๑) โรงเรียนวัดย่านอ่างทอง (นิยมประมุข)
 - ๒.๒) โรงเรียนวัดตาลานใต้ (เจริญวิทยา)
- ๓) โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๐ แห่ง
- ๔.) โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน ๐ แห่ง คือ

๖.๕ การสาธารณสุข

๑. สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุข

๑.๑ สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุขของรัฐ ประกอบด้วย

๑.๑.๑ สถานบริการ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่

- ๑) โรงพยาบาลชุมชน ขนาด ๐ เตียง ๐ แห่ง
- ๒) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ๐ แห่ง
- ๓) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ๑ แห่ง

๑.๒ สถานบริการสาธารณสุขเอกชน ประกอบด้วย

- ๑.๒.๑ คลินิกแพทย์ ๐ แห่ง
- ๑.๒.๒ คลินิกพยาบาล ๐ แห่ง
- ๑.๒.๓ ร้านขายยาแผนปัจจุบัน ๐ แห่ง
- ๑.๒.๔ ร้านขายยาแผนโบราณ ๐ แห่ง

๑.๓ จำนวนบุคลากรทางการแพทย์

- ๑.๓.๑ แพทย์ จำนวน ๐ คน
- ๑.๓.๒ ทันตแพทย์ จำนวน ๐ คน
- ๑.๓.๓ เภสัชกร จำนวน ๐ คน
- ๑.๓.๔ พยาบาล จำนวน ๐ คน
- ๑.๓.๕ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน ๓ คน
- ๑.๓.๖ อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) จำนวน ๒๔ คน

๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม

- ๑) การนับถือศาสนา : ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ
- ๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ : ไม่มี

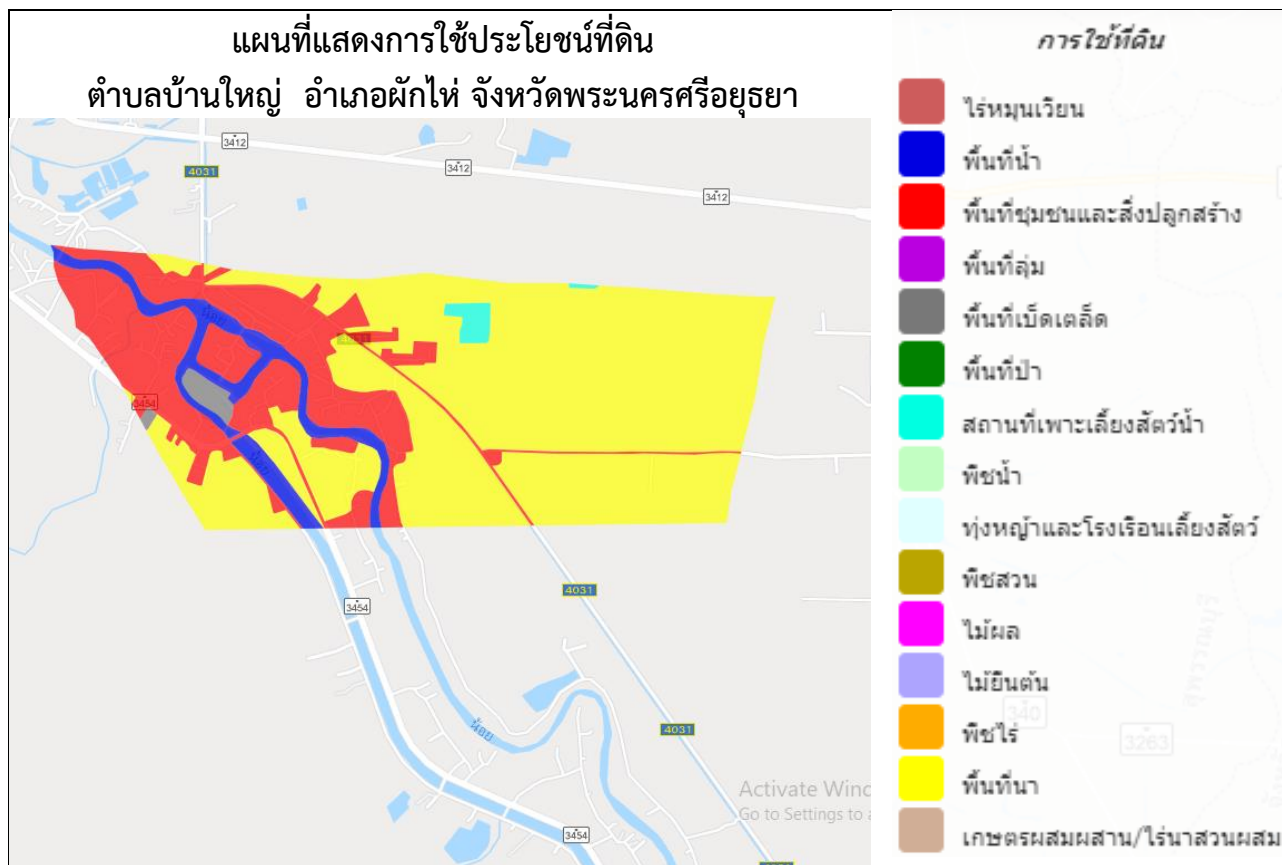
๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตำบลบ้านใหญ่ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่การเกษตร จำนวน ๒,๐๖๓.๖๘ ไร่ ร้อยละ ๗๘.๒๐ รองลงมาคือพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน ๔๓๓.๔๕ ไร่ ร้อยละ ๑๖.๔๒ และพื้นที่แหล่งน้ำ จำนวน ๑๐๙.๑๘ ไร่ ร้อยละ ๔.๑๔

ตารางที่ ๑.๘ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	ลำดับ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๔๓๓.๔๔	๑๖.๔๒	๒
พื้นที่แหล่งน้ำ	๑๐๙.๑๘	๔.๑๔	๓
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑๖.๘๗	๐.๖๔	๕
พื้นที่การเกษตร	๒,๐๖๓.๖๘	๗๘.๒๐	๑
- พื้นที่นา	๒,๐๒๔.๑๘	๘๘.๐๙	
- พืชสวน	๖.๕	๐.๓๑	
- ไม้ผล	๓๓	๑.๖๐	
- ไม้ยืนต้น	๓	๐.๑๕	
- พืชไร่	๐	-	
พื้นที่ประมง	๑๕.๘๒	๐.๖๐	๔
- สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑๕.๘๒	๑๐๐.๐๐	
พื้นที่ปศุสัตว์	๐	๐.๐๐	๖
- ฟาร์มและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	๐	๐.๐๐	
รวมทั้งสิ้น	๒,๖๓๘.๙๙	๑๐๐.๐๐	

ที่มา : ข้อมูลการใช้ที่ดิน สำนักงานเกษตรอำเภอดมัย

ภาพที่ ๑.๙ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๓)

๘. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

ตำบลบ้านใหญ่ พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าว มีพื้นที่ปลูกมากจำนวน ๑๙๔๑.๗๕ ไร่ และพื้นที่ตำบลบ้านใหญ่ไม่มีการปลูกพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ มีเพียงปลูกไว้เพื่อการบริโภคในครัวเรือน

ตารางที่ ๑.๙ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลบ้านใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	นาข้าว		ไม้ผล		ไม้ยืนต้น		พืชผัก		พืชไร่		ไม้ดอกไม้ประดับ	
	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย
1	485.75	30	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0
2	0.00	0	2.50	1	3.00	1	0.00	0	0.00	0	0.00	0
3	196.75	14	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0
4	544.44	35	15.00	10	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0
5	383.75	24	8.50	5	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0
6	412.50	19	5.00	3	0.00	0	0.00	0	0.00	0	6.50	8
รวมทั้งสิ้น	2,023.19	122	31.00	19	3.00	1	0.00	0	0.00	0	6.50	8

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ.๒๕๖๗

๙. องค์กรและสถาบันต่าง ๆ

ตำบลบ้านใหญ่ มีกลุ่มสถาบันเกษตรกร กลุ่มอาชีพการเกษตร ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ หลายกลุ่ม กลุ่มอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีกลุ่มต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ ๑.๑๐ รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน

ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม/เจ้าของกิจการ	ชื่อผลิตภัณฑ์	สถานที่ตั้ง		
				เลขที่	หมู่ที่	ตำบล
๑	นางพุลศรี ศรีเตโช	นางพุลศรี ศรีเตโช	ผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหาร	-	๕	บ้านใหญ่

ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอผักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๔

ตารางที่ ๑.๑๑ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหารและเครื่องดื่ม	๑
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๐
ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	๐
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๐
รวม	๑

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอผักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๔

ตารางที่ ๑.๑๒ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก (ราย)	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลบ้านใหญ่	-	๕	บ้านใหญ่	๒๕	นางสมพงษ์ เกตุสุวรรณ
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการผลิตไข่เค็ม	-	๖	บ้านใหญ่	๑๐	นายสายทิพย์ ชลาลัย

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๔

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

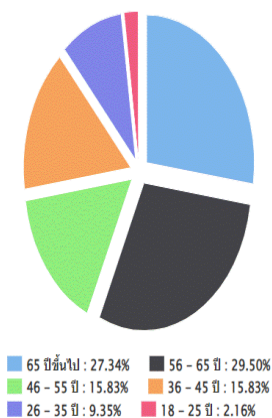
(๑) ครั้วเรือนเกษตรกร

ตำบลบ้านใหญ่ มีครั้วเรือนเกษตรกร จำนวน ๑๓๙ ครั้วเรือน โดยมีหัวหน้าครั้วเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี จำนวน ๔๑ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕๐ รองลงมาอายุ ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๓๘ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๓๔ อายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี และ ๓๖ - ๔๕ ปีคิดเป็นร้อยละ ๒๒.๐๐ ตามลำดับ ตารางที่ ๒.๑ แสดงหัวหน้าครั้วเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ช่วงอายุ (ปี)	ครั้วเรือน	ร้อยละ	ลำดับที่
๖๕ ปีขึ้นไป	๓๘.๐๐	๒๗.๓๔	๒
๕๖ - ๖๕ ปี	๔๑.๐๐	๒๙.๕๐	๑
๔๖ - ๕๕ ปี	๒๒.๐๐	๑๕.๘๓	๓
๓๖ - ๔๕ ปี	๒๒.๐๐	๑๕.๘๓	๓
๒๖ - ๓๕ ปี	๑๓.๐๐	๙.๓๕	๕
๑๘ - ๒๕ ปี	๓.๐๐	๒.๑๖	๖
รวม	๑๓๙.๐๐	๑๐๐.๐๐	

ที่มา : http://www.aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report๑/ พ.ศ. ๒๕๖๘

หัวหน้าครั้วเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

หัวหน้าครั้วเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครั้วเรือน	ร้อยละ
65 ปีขึ้นไป	38.00	27.34
56 - 65 ปี	41.00	29.50
46 - 55 ปี	22.00	15.83
36 - 45 ปี	22.00	15.83
26 - 35 ปี	13.00	9.35
18 - 25 ปี	3.00	2.16
รวม	139.00	100.00

ภาพที่ ๒.๑ แสดงหัวหน้าครั้วเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : http://www.aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report๑/ พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตำบลบ้านใหญ่ มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จำนวน ๑๑๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๕๘ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๒๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๔๒

ตารางที่ ๒.๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๑๑๒.๐๐	๘๐.๕๘
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๒๗	๑๙.๔๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๖

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	112.00	80.58
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	27.00	19.42

ภาพที่ ๒.๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลบ้านใหญ่ ส่วนใหญ่เกษตรกรเช่า จำนวน ๙๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๒๓ รองลงมา คือ เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๓๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๐๐ อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๗ ตามลำดับ

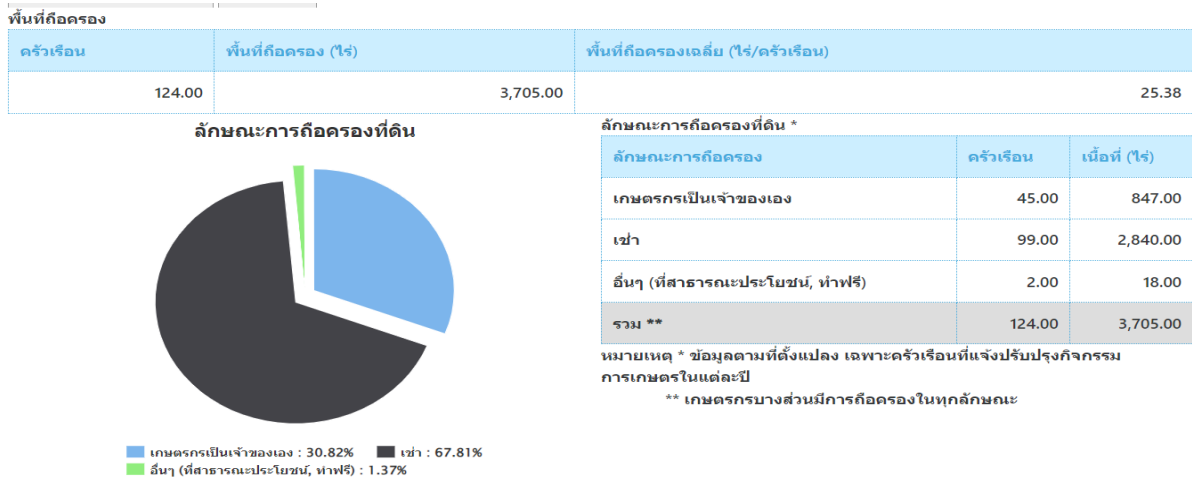
ตารางที่ ๒.๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน		พื้นที่		ลำดับที่
	ครัวเรือน	ร้อยละ	ไร่	ร้อยละ	
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๔๕.๐๐	๓๐.๙๙	๘๔๗.๐๐	๓๐.๐๐	๒
เช่า	๙๙.๐๐	๖๗.๖๑	๒,๘๔๐.๐๐	๖๙.๒๓	๑
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๒.๐๐	๑.๔	๑๘.๐๐	๐.๗๗	๓

หมายเหตุ * ข้อมูลตามที่ตั้งแปลง เฉพาะครัวเรือนที่แจ้งปรับปรุงกิจกรรมการเกษตรในแต่ละปี

** เกษตรกรบางส่วนมีการถือครองในทุกลักษณะ

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๒.๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๘)

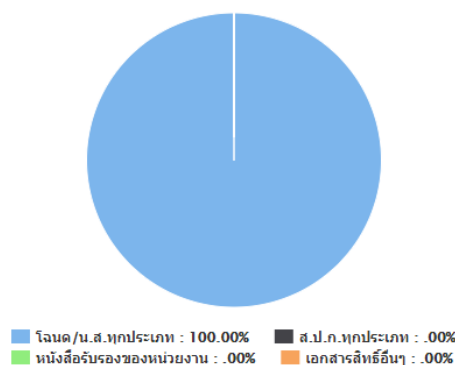
(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

เกษตรกรตำบลบ้านใหญ่ มีการถือครองที่ดินแบบเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๔๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน ๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐ และ เอกสารสิทธิ์ประเภท สปก. จำนวน ๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐

ตารางที่ ๒.๔ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๔๔ ราย	๐ ราย	๐ ราย	๐ ราย	๔๔ ราย
๗๔๕.๐๐ ไร่	๐.๐๐ ไร่	๐.๐๐ ไร่	๐.๐๐ ไร่	๗๔๕.๐๐ ไร่
ร้อยละ ๑๐๐.๐๐	ร้อยละ ๐.๐๐	ร้อยละ ๐.๐๐	ร้อยละ ๐.๐๐	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๒.๔ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอดงหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดงหลวง, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๔

๒) องค์การและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลบ้านใหญ่ ไม่มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลบ้านใหญ่ มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เครือข่าย จำนวน ๑ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จำนวน ๑ ศูนย์ ไม่มีศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ศูนย์จัดการดินและปุ๋ยชุมชน ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน

ตารางที่ ๒.๕ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอดงหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏูป	
๑	-	๑	-	-	-	-	-	-	-
๒	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๓	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๔	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๕	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๖	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดงหลวง, พ.ศ. ๒๕๖๖

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลบ้านใหญ่ มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๖ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุดจำนวน ๖ ราย รองลงมาคือหมอดินอาสา ๑ ราย และอาสาสมัครปฏูปที่ดิน ๐ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาสมัครบางรายทำหน้าที่อาสาสมัครมากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๒.๖ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรอำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
๑	-	-	-	-	-	๑	-	-	-
๒	-	-	-	-	-	๑	-	-	-
๓	-	-	-	-	-	๑	-	-	-
๔	-	-	-	-	-	๑	-	-	-
๕	-	-	-	-	-	๑	-	-	-
๖	-	-	-	-	-	๑	-	-	-
รวม	๐	๐	๐	๐	๐	๖	๐	๐	๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดักไ้, พ.ศ. ๒๕๖๖

๕

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

ตำบลบ้านใหญ่ มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดักไ้ มีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๑ คน

ตารางที่ ๒.๗ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
๑	นายสำเริง แยมไ้	หมู่ที่ ๑ ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ด้านการปลูกพืช ผสมผสาน

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดักไ้, พ.ศ. ๒๕๖๖

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศูนย์เครือข่าย)

ชื่อศูนย์ : ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สินค้าหลัก : ข้าว

สถานที่ตั้ง : หมู่ที่ ๑ ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พิกัด : Latitude ๑๔.๔๓๘๖๘๑๒, Longitude ๑๐๐.๓๖๘๑๑๔๕๒

zone ๔๗ x ๖๔๗๔๙๐ y ๑๕๕๖๖๔๘

ชื่อประธานศูนย์เครือข่าย : นายสำเริง แยมไ้

ที่อยู่ : เลขที่ ๖๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เบอร์โทรศัพท์ : ๐๘๙-๔๔๕๕๓๔๕

เทคโนโลยีเด่นของศูนย์เครือข่าย : การทำสวนผสม

การนำไปใช้ประโยชน์ : การจัดการดินและปุ๋ย

หลักสูตรการเรียนรู้ : ๑. การปลูกพืชแบบผสมผสาน

๒. การการผลิตน้ำหมักชีวภาพ

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ เศรษฐกิจพอเพียง

ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ การปลูกพืชแบบผสมผสาน

ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ การการผลิตน้ำหมักชีวภาพ

ตารางที่ ๒.๘ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/ กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตำบลบ้านใหญ่	ข้าว	๑	บ้านใหญ่	นายสำเริง แย้มโสภี	๐๘๙-๔๙๕๕๓๔๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดักไถ่, พ.ศ. ๒๕๖๖

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

อำเภอดักไถ่ มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๓ กลุ่ม แต่ในพื้นที่ตำบลบ้านใหญ่ ไม่มีกลุ่มแปลงใหญ่

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่ตำบลบ้านใหญ่ ส่วนใหญ่เป็นดินในพื้นที่ราบลุ่ม จำนวน ๑,๑๑๑.๓๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๒๕ เป็นดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง จำนวน ๔๖๑.๖๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๕๒ และเป็นพื้นที่เบ็ดเตล็ด จำนวน ๑๐๔.๓๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖.๒๒

ตารางที่ ๒.๙ แสดงทรัพยากรดินตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	ลำดับ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	๐	๐	๔
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	๔๖๑.๖๘	๒๗.๕๒	๒
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑๐๔.๓๘	๖.๒๒	๓
กลุ่มชุดดินผสม	๐	๐	๔
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๑,๑๑๑.๓๗	๖๖.๒๕	๑

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๕

ภาพที่ ๒.๕ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๕)

แผนที่แสดงทรัพยากรดินตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒.๖ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๕)

๒) ทรัพยากรน้ำ

ตำบลบ้านใหญ่ เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณร้อยละ ๙๕ ของพื้นที่ทั้งหมดนอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่น ๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาล ตำบลบ้านใหญ่ รวมทั้งสิ้น ๓ บ่อ
- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติ น้ำ

ผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน ตำบลบ้านใหญ่ มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน ๐ แห่ง โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ๐ แห่ง โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน ๐ แห่ง โครงการชลประทานใหญ่ จำนวน ๑ แห่ง และ แหล่งน้ำจากสำนักงานปฎิรูปที่ดิน จำนวน ๐ แห่ง

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

- ไม่มี

๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้าข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลบ้านใหญ่ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๑,๖๗๗.๔๓ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑,๑๐๐.๕๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๖๑ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑๔๖.๔๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘.๗๓ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๔๓๐.๓๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๖๕

ตารางที่ ๒.๑๐ แสดงเขตความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระดับความเหมาะสม	พื้นที่สำหรับการปลูกข้าว (ไร่)	ร้อยละ	ลำดับที่
เหมาะสมมาก (S๑)	๑,๑๐๐.๕๘	๖๕.๖๑	๑
เหมาะสมปานกลาง (S๒)	๑๔๖.๔๙	๘.๗๓	๓
เหมาะสมน้อย (S๓)	๐	๐	๔
ไม่เหมาะสม (N)	๔๓๐.๓๕	๒๕.๖๕	๒
รวมพื้นที่ทั้งหมด	๑,๖๗๗.๔๓	๑๐๐	

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๕

ภาพที่ ๒.๗ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดำรงวิทยะ (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๕)

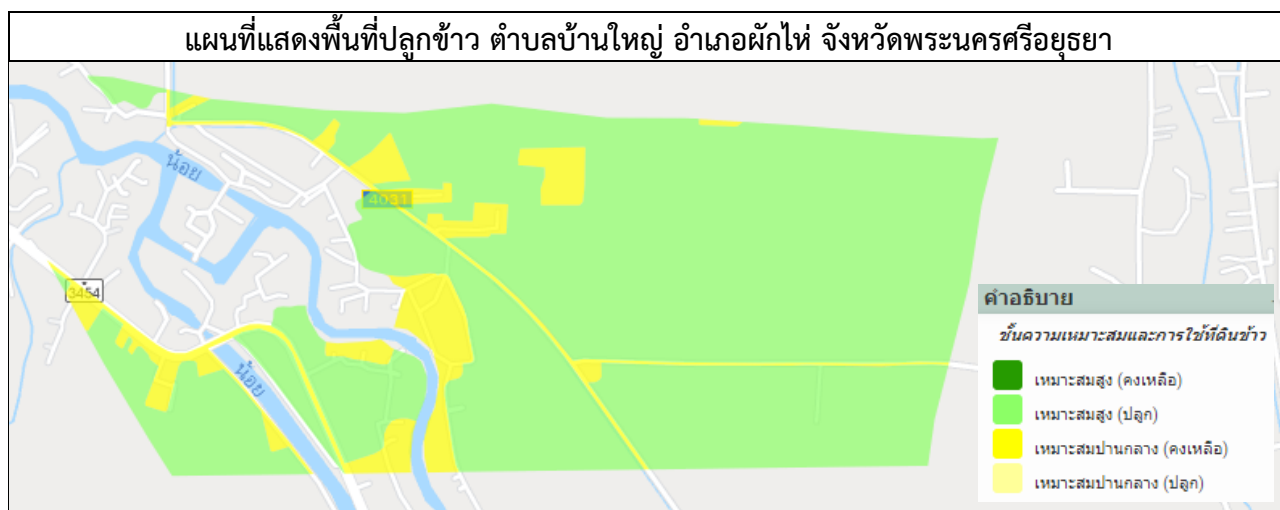
(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

ตำบลบ้านใหญ่ มีพื้นที่ปลูกข้าวจำนวน ๑,๙๒๖.๐๐ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หมู่ที่ ๔ จำนวน ๕๓๗.๕๐ ไร่ รองลงมาคือ หมู่ที่ ๑ จำนวน ๔๕๕.๗๕ ไร่ หมู่ที่ ๖ จำนวน ๔๐๐.๒๕ ไร่ หมู่ที่ ๕ จำนวน ๓๔๑.๕๐ ไร่ และ หมู่ที่ ๓ จำนวน ๑๙๑.๐๐ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒.๑๑ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	จำนวนครัวเรือน	พื้นที่ปลูกข้าว (ไร่)	ร้อยละ	ลำดับที่
๑	๓๐	๔๕๕.๗๕	๒๓.๖๓	๒
๒	๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๖
๓	๑๓	๑๙๑.๐๐	๙.๙๓	๕
๔	๓๕	๕๓๗.๕๐	๒๗.๙๑	๑
๕	๒๔	๓๔๑.๕๐	๑๗.๗๔	๔
๖	๑๙	๔๐๐.๒๕	๒๐.๗๙	๓
รวมทั้งสิ้น	๑๑๕	๑,๙๒๖.๐๐	๑๐๐.๐๐	

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอดำรงวิทยะ, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๒.๘ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดมัย
 (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดมัย, พ.ศ. ๒๕๖๖)

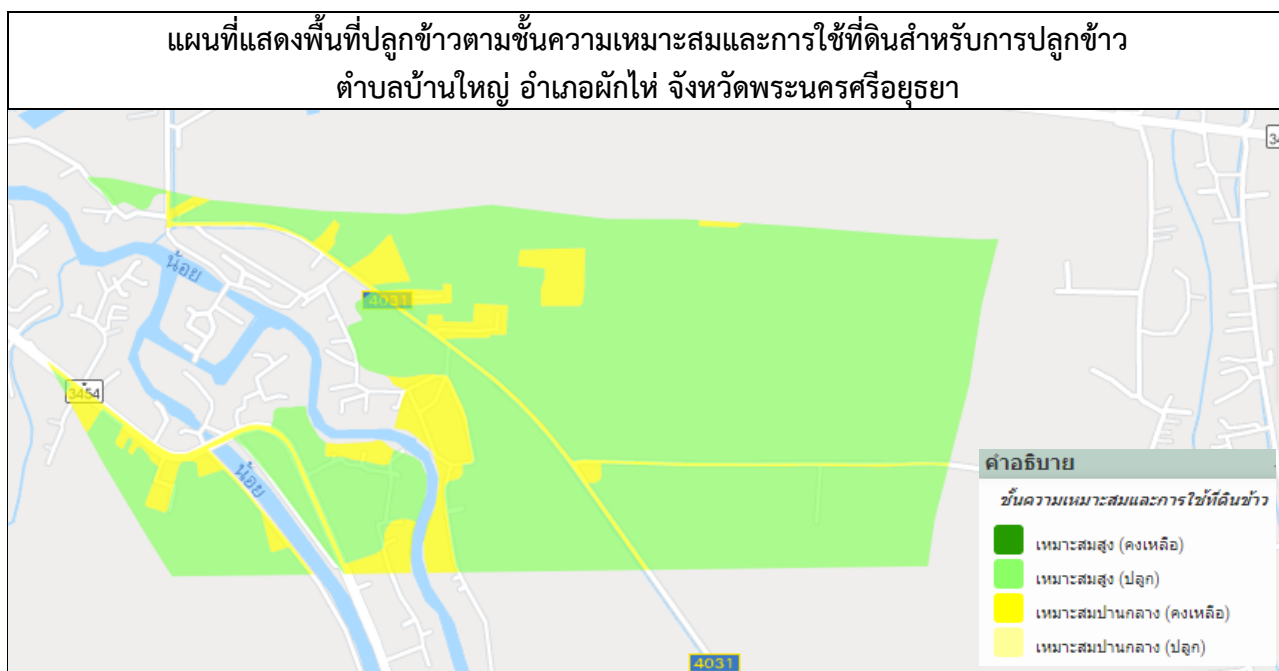
(๓) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลบ้านใหญ่มีพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๑๖๗๗.๔๓ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑,๑๐๐.๕๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๖๑ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑๔๖.๔๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘.๗๓ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๐.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๔๓๐.๓๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๖๕

ตารางที่ ๒.๑๒ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดมัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระดับความเหมาะสม	พื้นที่สำหรับการปลูกข้าว (ไร่)	พื้นที่ปลูกข้าว (ไร่)	พื้นที่คงเหลือ (ไร่)	ร้อยละ	ลำดับที่
เหมาะสมมาก (S๑)	๑,๑๐๐.๕๘	๑,๑๐๐.๕๘	๐.๐๐	๖๕.๖๑	๑
เหมาะสมปานกลาง (S๒)	๑๔๖.๔๙	๑๔๖.๔๙	๐.๐๐	๘.๗๓	๓
เหมาะสมน้อย (S๓)	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๔
ไม่เหมาะสม (N)	๔๓๐.๓๕	๐.๐๐	๔๓๐.๓๕	๒๕.๖๕	๒
รวมพื้นที่ทั้งหมด	๑,๖๗๗.๔๓	๑,๒๔๗.๐๘	๔๓๐.๓๕	๑๐๐	

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๕

ภาพที่ ๒.๙ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามชั้นความเหมาะสมและการใช้ที่ดินสำหรับการปลูกข้าว ตำบลบ้านใหญ่
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลบ้านใหญ่ มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๑,๙๓๕.๒๕ ไร่ ๑๑๖ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุด คือ หมู่ที่ ๔ จำนวน ๕๓๗.๕๐ ไร่ จำนวน ๓๕ ครัวเรือน รองลงมาคือ หมู่ที่ ๑ จำนวน ๔๕๕.๗๕ ไร่ ๓๐ ครัวเรือน หมู่ที่ ๖ จำนวน ๓๙๒.๕๐ ไร่ ๑๙ ครัวเรือน หมู่ที่ ๕ จำนวน ๓๖๒.๗๕ ไร่ ๒๔ ครัวเรือนและหมู่ที่ ๓ จำนวน ๑๘๖.๗๕ ไร่ ๑๔ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๒.๑๓ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)	ลำดับ
๑	๓๐	๔๕๕.๗๕	๔๕๕.๗๕	๔๕๕.๗๕	๑	๒
๒	๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐	๐	๖
๓	๑๔	๑๘๖.๗๕	๑๘๖.๗๕	๑๘๖.๗๕	๑	๕
๔	๓๕	๕๓๗.๕๐	๕๓๗.๕๐	๕๓๗.๕๐	๑	๑
๕	๒๔	๓๖๒.๗๕	๓๖๒.๗๕	๓๖๒.๗๕	๑	๔
๖	๑๙	๓๙๒.๕๐	๓๙๒.๕๐	๓๙๒.๕๐	๑	๓
รวมทั้งสิ้น	๑๑๖	๑,๙๓๕.๒๕	๑,๙๓๕.๒๕	๑,๙๓๕.๒๕	๑	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดักไถ่, พ.ศ. ๒๕๖๖

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในตำบล)

(๑) การใช้พันธุ์ดี

ก. การใช้เมล็ดพันธุ์ดี

ลักษณะของเมล็ดที่ดีต้องสมบูรณ์อวบอ้วน ไม่มีร่องรอยแมลงกัดกิน ไม่มีสิ่งเจือปนอยู่ในเมล็ด เช่นกรวด หวาย มีเปอร์เซ็นต์การงอกดี มีการรับรองอายุการงอก และพันธุ์ต้องให้ผลผลิตสูง ต้านทานโรคและแมลงศัตรูข้าวที่สำคัญในท้องถิ่น เจริญเติบโตดีเหมาะสมกับสภาพดินฟ้าอากาศ

ข. การใช้ต้นกล้าพันธุ์ดี

ลักษณะของต้นกล้า มีใบจริง ๓-๔ ใบ ลำต้นอวบสมบูรณ์ ใบเขียวตามธรรมชาติ ไม่มีร่องรอยของศัตรูพืชเข้าทำลายมีคุณภาพตามที่ตลาดต้องการ และพันธุ์ต้องให้ผลผลิตสูง ต้านทานโรคและแมลงศัตรูข้าวที่สำคัญในท้องถิ่น เจริญเติบโตดีเหมาะสมกับสภาพดินฟ้าอากาศ

(๒) การเตรียมดิน

พืชที่เราจะปลูกจะเจริญเติบโตหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการเตรียมดิน การเตรียมดินที่ดี ต้องมีอาหารพืชอุดมสมบูรณ์เหมาะสมกับชนิดของพืชที่ปลูกจะทำให้พืชของเรางอกงาม แข็งแรงเติบโตเร็ว และให้ผลผลิตสูง แต่ถ้าเราเตรียมดินไม่ถูกต้อง ขาดการใส่ปุ๋ยหรืออาหารพืชที่เหมาะสม พืชจะเจริญเติบโตช้า แคระแกร็น และให้ผลผลิตต่ำ

(๓) การปลูก

ก. เครื่องพ่นข้าวงอก คือ การพัฒนาเครื่องพ่นสารเคมีแบบติดเครื่องยนต์เครื่องสามารถหว่านข้าวได้อย่างรวดเร็ว ลดเวลา แรงงาน ความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าลง เมล็ดที่หว่านมีความสม่ำเสมอมากขึ้น อีกทั้งเกษตรกรยังสามารถนำเครื่องไปใช้ในการหว่านปุ๋ยเม็ดได้

ข. เครื่องหยอดข้าวงอก คือ เครื่องมือสำหรับปลูกข้าวแบบประหยัดเมล็ดพันธุ์โดยการโรยเป็นแถว ใช้เมล็ดพันธุ์ ๘-๑๐ กก./ไร่ ได้ข้าวเป็นแถวเหมือนนาดำในต้นทุนที่ถูกกว่ามาก

ค. เครื่องดำนาแบบใช้แรงคน ปักดำครั้งละ ๔-๕ แถว ระยะแถว ๓๐ เซนติเมตร มีขีดความสามารถในการทำงาน ๑.๕ ไร่ต่อวัน / คน

ง. เครื่องดำนาแบบใช้เครื่องยนต์เบนซินขนาด ๓ แรงม้า ปักดำครั้งละ ๔ แถวระยะแถว ๓๐ เซนติเมตร ใช้กล้าแบบเพาะในกระบะเป็นแผ่น ความสามารถในการทำงาน ๖ ไร่ต่อวัน

(๔) ระบบการให้น้ำ

ก. การให้น้ำทางผิวดิน (Surface Irrigation)

การให้น้ำทางผิวดิน คือ การให้น้ำโดยการให้น้ำนั้นขังหรือไหลไปบนผิวดิน และซึมลงไปในดินตรงจุดที่น้ำนั้นขังหรือไหลผ่าน ดังนั้นอาจถือว่าผิวดินเป็นทางน้ำ ทางน้ำนั้นมีหลายขนาดแตกต่างกันไป และเมื่อพิจารณาตามลักษณะของทางน้ำแล้วสามารถแบ่งการให้น้ำทางผิวดินได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ แบบให้น้ำท่วมเป็นผืน และ แบบให้น้ำท่วมในร่องคู

ข. การให้น้ำทางใต้ดิน (Subsurface Irrigation)

การให้น้ำทางใต้ดิน คือ การให้น้ำแก่พืชโดยการยกระดับน้ำใต้ดินขึ้นมาให้สูงพอที่น้ำจะไหลซึมขึ้นมาสู่ระดับเขตรากได้ วิธีการเพิ่มระดับใต้ดินอาจทำได้ ๒ แบบ คือ โดยการให้น้ำในคู และการให้น้ำไหลเข้าในท่อซึ่งฝังไว้ในดิน แต่ที่นิยมกัน คือ วิธีการให้น้ำในคู คูดังกล่าวจะขุดขึ้นตามเส้นขอบเนินโดยให้ระยะห่างระหว่างคูไม่ห่างกันมากนัก เพื่อที่น้ำจะไหลซึมเข้าไปในดินและระบายออกได้อย่างรวดเร็วเมื่อสิ้นสุดการให้น้ำ คูนี้จะเชื่อมต่อกับคูส่งน้ำที่ซึ่งมีอาคารชลประทานคอยควบคุมระดับน้ำในคูทั้งสองให้อยู่ในระดับที่ต้องการ

(๕) การดูแลรักษา เราต้องรู้จักดูแลรักษาพืชที่ปลูก พืชของเราจึงจะเจริญเติบโตงอกงามดี ซึ่งมีวิธีปฏิบัติ ดังนี้

ก. รดน้ำทุกวัน พืชต้องการน้ำในการเจริญเติบโต ถ้าขาดน้ำหลาย ๆ วัน พืชจะเหี่ยวเฉาจะตายได้ แต่ก็ไม่ควรรดน้ำมากเกินไปเพราะจะทำให้รากของพืชเน่า ทำให้พืชตายได้เช่นกัน

ข. ใส่ปุ๋ย พืชต้องการธาตุอาหารที่มีอยู่ในดิน เราสามารถเพิ่มธาตุอาหารในดินได้ด้วยการใส่ปุ๋ย เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด

ค. พรวนดิน ดินที่มีความร่วนซุยจะระบายน้ำและอากาศได้ดี ทำให้รากพืชดูดน้ำและแร่ธาตุมาใช้ได้ง่าย จึงควรหมั่นพรวนดินบริเวณที่ปลูกพืชอยู่เสมอ

ง. กำจัดวัชพืชและศัตรูพืช วัชพืชและศัตรูพืชทำให้ต้นพืชที่เราปลูกเติบโตช้า เพราะวัชพืช เช่น หญ้า จะแย่งที่อยู่และอาหารของต้นพืชส่วนศัตรูพืช เช่น หนอน แมลง จะกัดกินใบพืช ทำให้ใบแห้ง มีรู เราจึง ควรถอนหญ้าหรือดายหญ้าอยู่เสมอ และควรจับแมลงที่เป็นศัตรูพืชทิ้ง

(๖) การใส่ปุ๋ย

ก. การให้ปุ๋ยเคมี ควรโรยเป็นวงห่างจากโคนต้นประมาณ ๑ ฟุต ไม่ควรให้เกินปีละ ๕-๖ ครั้ง ให้ครั้งละ ๑-๒ ช้อนโต๊ะแล้วแต่ขนาดต้นเล็กหรือใหญ่ ต้องรดน้ำก่อนและหลังใส่ปุ๋ยเคมีทุกครั้งโดยรดน้ำก่อน ๑ วันและรดทันทีหลังใส่ปุ๋ย

ข. การให้ปุ๋ยทางใบ อาจมีการผสมสารกำจัดศัตรูพืชแล้วพ่นในเวลาเดียวกันได้ การพ่นควรพ่นใต้ใบให้ทั่ว ควรผสมยาจับใบเพื่อให้แน่ใจว่าธาตุอาหารจะติดกับใบอย่างสนิท การใช้ยามากอาจเกิดผลเสียจึงควรทำตามข้อแนะนำอย่างเคร่งครัด ควรให้ปุ๋ยทางใบสลับกับให้ปุ๋ยทางราก การพ่นปุ๋ยควรพ่นจนเปียกและน้ำหยดจากใบพืชจะได้รับปุ๋ยเต็มที่

(๗) การเก็บเกี่ยว

เก็บเกี่ยวตามวันตามช่วงอายุของพันธุ์ที่ปลูก หรือเมื่ออายุประมาณ ๙๐- ๑๒๐ วัน หรือหลังจากงานดอกเริ่มเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลแล้วประมาณ ๗-๑๔ วัน

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

ก. รถบรรทุกต้องสะอาด และเหมาะสมกับปริมาณผลผลิต

ข. ไม่ควรเป็นรถที่ใช้บรรทุกดิน สัตว์ มูลสัตว์ ปุ๋ยเคมี หรือสารป้องกัน กำจัดศัตรูพืช เพราะอาจมีการปนเปื้อน ยกเว้นจะทำความสะอาดอย่าง เหมาะสม ก่อนนำมาบรรทุก

ค. กรณีมีการขนส่งผลผลิตในช่วงฤดูฝน ต้องมีผ้าใบคลุม เพื่อป้องกันผลผลิตได้รับความเสียหาย

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูข้าว

การป้องกันโรคและแมลง หากกระทำในเชิงเดียวเดียว ๆ มักจะไม่สามารถป้องกันหรือกำจัดได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ พืชที่ถูกโรคหรือแมลงเข้าทำลายเสียหายแล้ว ก็ไม่มียาหรือวิธีการใดทำให้ส่วนที่เสียหายไปแล้วกลับคืนมาได้ดังเดิม ดังนั้นการป้องกันก่อนถูกเข้าทำลายจึงเป็นวิธีการที่ เหมาะสมที่สุด เพื่อลดความเสียหาย แต่จะใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งย่อมไม่ได้ผลดีตามที่ต้องการ จึงจำเป็นต้องใช้วิธีการผสมผสานหลายๆ รูปแบบเข้ามาจัดการ ทั้งนี้เกษตรกรจะต้องเข้าใจและรู้ถึงศัตรูของพืชที่เพาะปลูกว่า มีโรคและแมลงชนิดใดเข้าทำลายบ้าง ช่วงเวลาใด ระยะการเจริญเติบโตช่วงใด

การป้องกันโรคและแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน เช่น

ก. เขตกรรม หมายถึง การปรับปรุงดิน น้ำ อากาศ แสงแดด สภาพแวดล้อม ให้มีความเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช การบำรุงให้พืชมีความสมบูรณ์อยู่เสมอ จะทำให้พืชมีความแข็งแรงทนทานต่อการเข้าทำลายของโรคและแมลงศัตรูพืชได้

ข. กัดกาวเหนียว หมายถึง การใช้กาวเหนียวในการเกษตร ทาลงบนวัสดุสีเหลือง,ขาว,ฟ้า เพื่อเป็นการล่อแมลงให้เข้ามาเล่นสีแล้วติดกับกาว

ค. แสงล่อ หมายถึง การใช้แสงสว่างล่อแมลงกลางคืนเข้ามาเล่นไฟ โดยอาจจะล่อเหนือบ่อปลา หรือในนาแปลงข้าว โดยทากาวเหนียวจับแมลงไว้ใกล้ๆแสงล่อ

ง. แสงไล่ หมายถึง การใช้แสงไฟสีส้ม ติดตั้งริมแปลง โดยมีที่บังแสงด้านในสวน ให้แสงออกนอกสวนทางเดียว แมลงกลางคืนที่เห็นแสงสีส้มก็จะไม่เข้ามารบกวน หรือการใช้วัสดุสะท้อนแสงที่เคลื่อนไหวไปมาได้ เพื่อสะท้อนแสงเข้าตาสัตว์ที่จะเข้าทำลายให้ตกใจได้

จ. แสงล่อ – แสงไล่ หมายถึง การใช้แสงทั้ง๒ ชนิด เข้าจัดการพร้อมกัน โดยแสงล่อจะใช้ภายในสวนและแสงไล่จะใช้อยู่ริมแปลงสวน

ฉ. ตัวห้ำ-ตัวเบียน หมายถึง แมลงหรือสัตว์ตามธรรมชาติ ที่ดำรงชีวิตอยู่ได้โดยการกินไข่หรือตัวอ่อนหรือแมลงที่เป็นศัตรูพืช เป็นอาหาร

ช. ชีววิธี หมายถึง การใช้จุลินทรีย์ที่เป็นเชื้อโรคของศัตรูพืชเข้าทำลายศัตรูพืช

ซ. ควั่นไล่ หมายถึง การอาศัยกลิ่นที่เกิดจากการเผาไหม้ โดยกลิ่นนั้น ๆ จะไปรบกวนประสาทการรับรู้ของแมลงศัตรูพืช ให้หนีไป

ฌ. กลิ่นไล่ หมายถึง การใช้กลิ่นระเหยที่สามารถรบกวนประสาททางของแมลงศัตรูพืชไม่ให้เข้าใกล้

ญ. กลิ่นล่อ หมายถึง การใช้กลิ่นสังเคราะห์หรือกลิ่นธรรมชาติ ล่อแมลงเข้ามาติดกับ

ฎ. รสไล่ หมายถึง การใช้น้ำคั้นจากพืชสมุนไพรที่มีรสขมจัด เผ็ดจัด ร้อนจัดนำไปฉีดพ่นลงในพืชที่ศัตรูชอบเข้ามากัดกิน

ฏ. เสียงไล่ หมายถึง การทำให้เกิดเสียงดังในรูปแบบวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้สัตว์ที่เป็นศัตรูพืชตกใจและหนีไป แสงแดดกำจัดไข่และแมลงหรือหนอน หมายถึง การตัดแต่งทรงพุ่มให้โปร่ง เพื่อให้แสงแดดและอากาศผ่านเข้ามาได้โดยสะดวก

ฐ. น้ำเปล่ากำจัดไข่แมลง หมายถึง การใช้น้ำเปล่ารดหรือฉีดพ่นให้เปียกทั่วทั้งในและนอกทรงพุ่ม เพื่อป้องกันไม่ให้แมลงหรือผีเสื้อกลางคืนมาวางไข่

ฑ. แสงแดดกำจัดรา หมายถึง การตัดแต่งทรงพุ่มให้โปร่งเพื่อให้แสงแดดส่องกระจายทั่วในทรงพุ่มจนเกิดความร้อน ที่สามารถกำจัดเชื้อราได้

ฒ. การทำน้ำท่วม หมายถึง การปล่อยน้ำให้ท่วมพื้นที่นา เพื่อเป็นการไล่หนู,ปูที่ทำร่อยุ่ตามคันนา

ณ. การปลูกพืชแซม หมายถึง การปลูกพืชรองประเภทที่มีกลิ่นที่แมลงศัตรูไม่ชอบแทรกหรือสลับลงในพืชประธาน

ด. ตัดวงจร หมายถึง การเลิกหรือระงับการปลูกพืชที่เคยเกิดการระบาดของโรคและแมลงศัตรู

ต. น้ำมันลงดา หมายถึง การฉีดพ่นสารที่เป็นน้ำมัน เช่นน้ำมันพืช ลงบนต้นพืชช่วงกลางวัน

ถ. กลิ่นลวง หมายถึง การใช้กลิ่นพืชชนิดอื่น ฉีดพ่นลงบนต้นพืชเพื่อให้แมลงกลางคืนที่เดินทางโดยใช้กลิ่นนำทาง จะเกิดความเข้าใจผิด

ท. สัตว์กำจัดแมลง หมายถึง การอนุรักษ์ กบ เขียด งู ตะปาด จิ้งจก นกฮูก หรือสัตว์อื่นใด ที่ดำรงชีวิตด้วยการกินแมลง/สัตว์ที่เป็นศัตรูของพืช

ธ. กำจัดเชื้อโรคบนเปื้อน หมายถึง การแช่เมล็ดพันธุ์ในน้ำเกลือเจือจาง นาน ๖-๑๒ เมตร เพื่อกำจัดโรคที่มาพร้อมกับเมล็ดพันธุ์

น. พันธุ์ต้านทาน หมายถึง การใช้เมล็ดพันธุ์หรือต้นพันธุ์ที่มีภูมิต้านทานต่อโรคและแมลงศัตรูพืชบางชนิดได้

บ. การอนุรักษ์แมลงธรรมชาติ หมายถึง การปล่อยให้ห้ำหวั่นพืชหรือพืชอื่นๆไว้ในสวน จวนตุรกร และงดใช้สารเคมีบริเวณนั้นอย่างเด็ดขาด เพื่อปล่อยให้แมลงธรรมชาติที่เป็นศัตรูของแมลงศัตรูพืชได้อยู่อาศัย

ป. วิธีอื่น ๆ เช่น การโรยทรายใส่โคนทางมะพร้าวเพื่อป้องกันด้วงกัดมะพร้าว เป็นต้น นอกจากนี้ก็ยังมีวิธีอื่นอีกมากมายหลากหลายตามภูมิปัญญาของแต่ละท่าน ข้อสำคัญ “จงเข้าใจในศัตรูพืช ทั้งโรคและแมลงเสียก่อน” จึงจะทำให้การป้องกันหรือกำจัดง่ายขึ้น

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอผักไห่ มีการปลูกพืช ดังนี้

ชื่อสินค้า	เมตรค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี				←						→		
					△			←	→	→		
ข้าวนาปรัง	←	→									←	→
	←		→									△
		▽	▽									
พืชผัก	←											→
	←											→
ไม้ผล		▽	▽									
ไม้ดอกไม้ประดับ	←											→
	←											→

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๒.๑๐ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวตำบลบ้านใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลบ้านใหญ่ มีต้นทุนการผลิตการผลิตข้าวเฉลี่ย ๔,๕๔๐ บาท/ไร่ โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตข้าว เป็นเงิน ๔,๕๔๐ บาท/ไร่ และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตข้าว เป็นเงิน ๔,๕๔๐ บาท/ไร่

ตารางที่ ๒.๑๔ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๒ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายการ	ในเขตชลประทาน			นอกเขตชลประทาน	
	นาปี		นาปรัง	นาปี	นาปรัง
	ไถเสง	ไม่ไถเสง			
ค่าเตรียมดิน	๔๕๐	๔๕๐	๔๕๐	๔๕๐	๔๕๐
ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว (อัตรา ๒๕ กิโลกรัม/ไร่, ราคา ๑๖ บ./กิโลกรัม)	๔๐๐	๔๐๐	๔๐๐	๔๐๐	๔๐๐
ค่าจ้างหว่านข้าว	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐
ค่าสารกำจัดวัชพืช (คุมและฆ่าหญ้า)	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
ค่าจ้างฉีดสารกำจัดวัชพืช (คุมและฆ่าหญ้า)	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐
ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๑ (สูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๒๕ กิโลกรัม/ไร่, ราคา ๑๔ บ./กิโลกรัม)	๓๕๐	๓๕๐	๓๕๐	๓๕๐	๓๕๐
ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๒ (สูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๒๕ กิโลกรัม/ไร่, ราคา ๑๔ บ./กิโลกรัม)	๓๕๐	๓๕๐	๓๕๐	๓๕๐	๓๕๐
ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๓ (สูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๕ กิโลกรัม/ไร่, ราคา ๑๔ บ./กิโลกรัม)	๗๐	๗๐	๗๐	๗๐	๗๐
ค่าจ้างใส่ปุ๋ยเคมี (จำนวน ๓ ครั้งๆ ละ ๖๐ บาท)	๑๘๐	๑๘๐	๑๘๐	๑๘๐	๑๘๐
ค่าปุ๋ยอินทรีย์	-	-	-	-	-
ค่าปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยคอก	-	-	-	-	-
ค่าจ้างใส่ปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยคอก (จำนวน.....ครั้งๆ ละ.....บาท)	-	-	-	-	-
ค่าสารบำรุงต่าง ๆ เช่น ฮอโรโมน น้ำหมัก ฯลฯ	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐
ค่าจ้างใส่สารบำรุงต่าง ๆ (จำนวน ๑ ครั้งๆ ละ ๖๐ บาท)	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐
ค่าสารเคมีป้องกันกำจัด โรคและแมลงศัตรูพืช	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
ค่าจ้างฉีดสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช (จำนวน ๓ ครั้งๆ ละ ๖๐ บาท)	๑๘๐	๑๘๐	๑๘๐	๑๘๐	๑๘๐
ค่าสารชีวภัณฑ์/น้ำหมัก ป้องกันกำจัด โรคและแมลงศัตรูพืช	-	-	-	-	-
ค่าจ้างฉีดสารชีวภัณฑ์/น้ำหมัก ป้องกันกำจัด โรคและแมลงศัตรูพืช (จำนวน.....ครั้งๆ ละ.....บาท)	-	-	-	-	-
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (ตลอดฤดูกาลผลิต)	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐
ค่าเก็บเกี่ยว	๔๕๐	๔๕๐	๔๕๐	๔๕๐	๔๕๐
ค่าขนส่งข้าวไปโรงสี	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐
ค่าเช่านา (ต่อรอบการผลิต)	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
รวมต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)	๔,๕๔๐	๔,๕๔๐	๔,๕๔๐	๔,๕๔๐	๔,๕๔๐
ผลผลิต (กิโลกรัม/ไร่)	๘๙๕	๙๐๐	๘๕๕	๙๕๐	๘๙๐
ราคาจำหน่าย (บาท/กิโลกรัม)	๖.๙๕	๗.๒๐	๗.๑๐	๗.๑๐	๗.๑๐
รายได้ (บาท/ไร่)	๖,๒๒๐	๖,๔๘๐	๖,๐๗๑	๖,๗๔๕	๖,๓๑๙
กำไรสุทธิ (บาท/ไร่)	๑,๖๘๐	๑,๙๔๐	๑,๕๓๑	๒,๒๐๕	๑,๗๗๙

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาด

วิธีการตลาดข้าวของอำเภอผักไห่ ส่วนใหญ่เป็นการรับซื้อข้าวเปลือก เพื่อนำเข้าอุตสาหกรรมการผลิตข้าว การสีข้าว การตลาดข้าว และอุตสาหกรรมที่ใช้ข้าวเป็นวัตถุดิบ

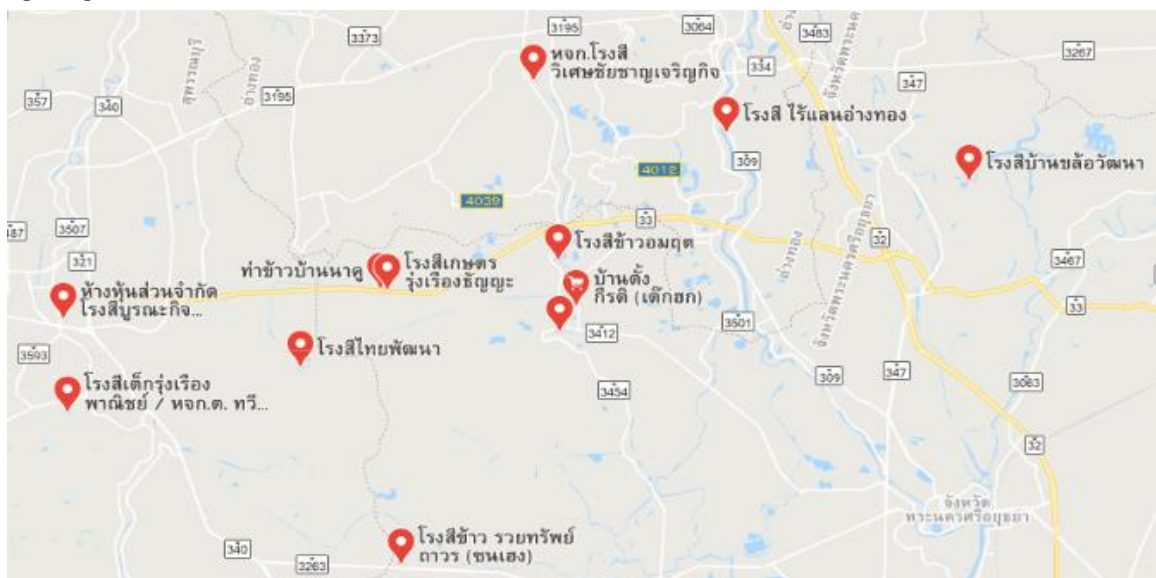
ภาพที่ ๒.๑๑ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอผักไห่ มีแหล่งรับซื้อผลผลิตข้าว จำนวน ๓ แห่ง คือ

- โรงสีเกษตรรุ่งเรืองธัญญา ตำบลบ้านใหญ่
- ทำข้าวตำบลบ้านใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงสีวิเศษชัยชาญเจริญกิจ ตำบลท่าช้าง อำเภอวิเศษชัยชาญ

จังหวัดอ่างทอง

ภาพที่ ๒.๑๒ แสดงแหล่งรับซื้อข้าว อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <https://www.google.co.th/search?sxsrf=ALeKkomoWKyigluG๓XQGvoc๓O๓eGtw๑ag>, พ.ศ.๒๕๖๓)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลบ้านใหญ่ มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านการลดต้นทุนการผลิต จำนวน ๑ ราย องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น คือ การลดการใช้สารเคมี การผลิตปุ๋ยอินทรีย์

๑.๔.๒ กล้าย

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลบ้านใหญ่ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกกล้วยทั้งหมด จำนวน ๑,๖๗๗.๔๓ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑,๑๐๐.๕๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๖๑ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑๔๖.๔๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘.๗๓ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๔๓๐.๓๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๖๕

ตารางที่ ๒.๑๐ แสดงเขตความเหมาะสมสำหรับปลูกกล้วย ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระดับความเหมาะสม	พื้นที่สำหรับการปลูกกล้วย (ไร่)	ร้อยละ	ลำดับที่
เหมาะสมมาก (S๑)	๑,๑๐๐.๕๘	๖๕.๖๑	๑
เหมาะสมปานกลาง (S๒)	๑๔๖.๔๙	๘.๗๓	๓
เหมาะสมน้อย (S๓)	๐	๐	๔
ไม่เหมาะสม (N)	๔๓๐.๓๕	๒๕.๖๕	๒
รวมพื้นที่ทั้งหมด	๑,๖๗๗.๔๓	๑๐๐	

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๕

ภาพที่ ๒.๗ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกกล้วย ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอผักไห่

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลบ้านใหญ่ มีพื้นที่การปลูกกล้วย จำนวน ๑๔.๗๕ ไร่ ๒๗ ครัวเรือน โดยส่วนใหญ่เป็นการปลูกไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือน

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

การคัหนดพื้นที่ที่สมบูรณ์ การเตรียมพื้นที่ส่วนใหญ่จะดายหญ้าออกให้หมดแล้วใช้จอบขุดตากดินไว้ ๑ สัปดาห์ เตรียมขุดหลุมขนาดกว้าง ยาว ลึก ประมาณ ๓๐x๓๐x๓๐ เซนติเมตร ใส่ปุ๋ราดานรองก้นหลุมๆละ ๕ กรัม นำหน่อกล้วยที่เตรียมไว้ลงหลุมแล้วกลบดินเสมอปากหลุม การให้น้ำสูบน้ำปล่อยให้เต็มพื้นที่อาทิตย์ละ ๒ ครั้ง ประมาณ ๒๐ วันจะใส่ปุ๋ยคอกโรยไปตามผิวดินประมาณ ๑ เดือนก็จะดายหญ้าและใส่ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ พรวันดิน เดือนที่ ๕-๖ ก็ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ต้นกล้วยจะทยอยออกเครือ ประมาณ ๑ เดือนก็จะใช้ไม้รวกค้ำยันกันต้นล้ม อีก ๑ เดือนก็จะเริ่มเก็บเกี่ยวได้ เดือนที่ ๙-๑๐ ตัดเครือแยกหวี ล้างน้ำให้สะอาด

ต้นทุนการผลิตกล้วยตำบลบ้านใหญ่

ที่	รายการ	จำนวนเงิน (บาท/ไร่)
๑	ค่าเตรียมดิน+ขุดหลุม	๒,๕๐๐
๒	ค่าพันธุ์กล้วยหน่อละ ๑๐ บาท จำนวน ๔๐๐ หน่อ	๔,๐๐๐
๓	ค่าไม้รวก (ไม้ค้ำ)	๔,๘๐๐
๔	ค่าแรงงาน ๒ คนๆละ ๓ วัน	๑,๘๐๐
๕	ปุ๋ยคอกกระสอบละ ๒๕ บาท จำนวน ๒๕ กระสอบ	๖๒๕
๖	ปุ๋ยเคมีสูตร ๔๖-๐-๐ จำนวน ๑ กระสอบ	๖๘๐
๗	ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ จำนวน ๑ กระสอบ	๘๐๐
๘	ค่าไฟ	๑,๐๐๐
๙	ค่าขนส่งตลาดเจ้าพรหม,ขายท้องถิ่น	-
๑๐	ค่าเช่าที่ดิน	-
๑๑	รวมต้นทุนการปลูกกล้วย	๑๖,๒๐๕
๑๒	ขายผลผลิต	๕๐,๐๐๐
๑๓	กำไร	๓๓,๗๙๕

ข้อมูล : สำนักงานเกษตรอำเภอฝักไ้ ๒๕๖๔

๔) ปฏิทินการผลิต

ปฏิทินการเพาะปลูกมะม่วง											
ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
											

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลบ้านใหญ่ มีต้นทุนการผลิตการผลิตพืชผักเฉลี่ย ๑๔,๕๔๐ บาท/ไร่

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

ตำบลบ้านใหญ่มีจุดรับซื้อผลผลิตกล้วยขายในท้องถิ่นของตัวเองและตลาดเจ้าพรหมอำเภอใกล้เคียงบางครั้งก็มีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อในพื้นที่ ส่วนกล้วยน้ำว้าส่งให้กลุ่มแม่บ้านแปรรูปทำกล้วยตากอบน้ำผึ้ง กล้วยม้วน

๑.๔.๓ พืชผัก

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลบ้านใหญ่ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชผักทั้งหมด จำนวน ๑,๖๗๗.๔๓ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑,๑๐๐.๕๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๖๑ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑๔๖.๔๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘.๗๓ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๔๓๐.๓๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๖๕

ตารางที่ ๒.๑๐ แสดงเขตความเหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดำรงวิทยารุขหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระดับความเหมาะสม	พื้นที่สำหรับการปลูกกล้วย (ไร่)	ร้อยละ	ลำดับที่
เหมาะสมมาก (S๑)	๑,๑๐๐.๕๘	๖๕.๖๑	๑
เหมาะสมปานกลาง (S๒)	๑๔๖.๔๙	๘.๗๓	๓
เหมาะสมน้อย (S๓)	๐	๐	๔
ไม่เหมาะสม (N)	๔๓๐.๓๕	๒๕.๖๕	๒
รวมพื้นที่ทั้งหมด	๑,๖๗๗.๔๓	๑๐๐	

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๕

ภาพที่ ๒.๗ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกพืชผัก ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดำรงวิทยารุขหลวง

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลบ้านใหญ่ มีพื้นที่การปลูกพืชผัก จำนวน ๓.๗๕ ไร่ ๑๒ ครัวเรือน โดยส่วนใหญ่เป็นการปลูกไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือน

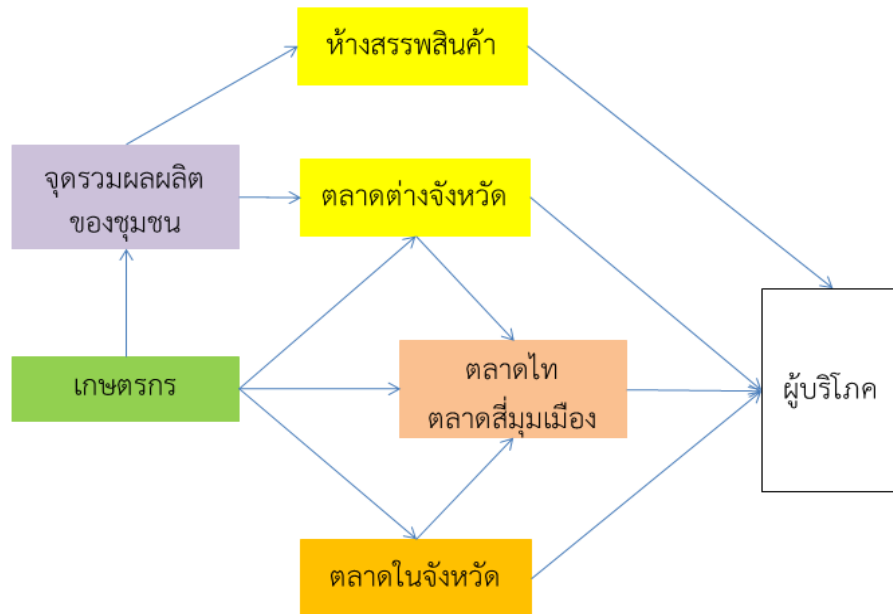
ตารางที่ ๒.๑๕ แสดงเทคโนโลยีการผลิตพืชผัก

ประเด็น	เทคโนโลยีที่ใช้	ช่วงระยะเวลา	ปริมาณ/อัตรา	ค่าใช้จ่าย (บาท)
- การเตรียมดิน	- ไถดะลึก๑๕-๒๐ซม.ตากดินไว้ ๗-๑๐ วัน			๔๐๐
	- ไถพรวนให้ละเอียด ปรับหน้าดินไว้เรียบ			๓๐๐
	- ยกร่องให้แปลงกว้าง ๑-๒ เมตร มีร่องน้ำระหว่างแปลงประมาณ ๔๐ ซม.			๒๕๐
- ใส่ปุ๋ยคอก	- หว่านปุ๋ยมูลสัตว์ให้ทั่วแปลง		๑ ตัน/ไร่	๒,๕๐๐
	- ใช้ฟางคลุมแปลงให้ทั่วบาง ๆ			
- การปลูก	- หว่านเมล็ดพันธุ์บนฟางข้าว		เมล็ดพันธุ์ ๑.๕ กก./ไร่	๕๕๐
- ป้องกันกำจัดศัตรูพืช	- ฉีดพ่นสารป้องกันเชื้อรา ผสมกับสารป้องกันกำจัดแมลง	- หลังปลูก ๓-๔ วัน	สารเคมี ๒ ลิตร	๑,๕๐๐
- ให้น้ำ	- รดน้ำทุกวัน ๆ ละ ๒ ครั้ง เข้า,เย็น			๓,๐๐๐
- ใส่ปุ๋ยครั้ง	- สูตร ๒๕-๗-๗ หว่านทั่วแปลง	อายุ ๑๐-๑๕ วัน	๕๐ กก./ไร่	๗๐๐
- ถอนแยก	- ถอนแยกต้นแคระแกรนออกให้ต้นที่เหลือในแปลงห่างกันประมาณ ๒๐ ซม.โดยนำไปจำหน่ายเป็นกวางตุ้ง	- ค่น้ำอายุ ๑ เดือน	ค่าแรงงาน	๒๐๐
- เก็บเกี่ยว	- เก็บเกี่ยวกวางตุ้งอายุประมาณ ๓๐-๓๕ วัน		ค่าแรงงาน	๑,๐๐๐
	- เก็บเกี่ยวคะน้าต้น อายุประมาณ ๔๕ วัน			

ปฏิทินการเพาะปลูกมะม่วง											
ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.

ตำบลนาคู มีต้นทุนการผลิตการผลิตพืชผักเฉลี่ย ๑๔,๕๔๐ บาท/ไร่

วิธีการตลาดพืชผัก เกษตรกรจะขายผลผลิตโดยมีขั้นตอนและรูปแบบดังภาพที่ ๓ แสดงวิธีการตลาดพืชผักของตำบลบ้านใหญ่ โดยมีขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติดังนี้ เกษตรกรส่วนใหญ่จะส่งผักไปจำหน่ายที่ตลาดไท ตลาดสี่มุมเมือง และส่งไปตลาดจังหวัด และจังหวัดใกล้เคียง เช่น สิงห์บุรี อ่างทอง นครปฐม และตลาดอำเภอ ส่วนใหญ่จะเป็นตลาดผักที่ตำบลบ้านใหญ่นำไปจำหน่ายทั้งหมด บางครั้งจึงจะจำหน่ายไปยังตลาดต่างอำเภอ

ภาพที่ ๒.๑๔ แสดงวิธีการตลาดพืชผักตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๒.๑๕ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของ ปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	พื้นที่เป้าหมาย (พื้นที่ที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและ การตลาด ๑. ข้าว ๒. มาตรฐานการผลิต	๑. ภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม) ๒. การระบาดของโรคและแล้ง ๓. ต้นทุนการผลิตสูง ๔. ขาดแคลนแหล่งเงินทุน ๕. ผลผลิตขาดการรับรองมาตรฐาน	๑. สนับสนุนการผลิตสู่การรับรองมาตรฐาน ๒. ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการปฏิบัติ ๓. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ต้นแบบเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และ เทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร รวมทั้งการสร้าง ต้นแบบในการปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อสร้างแรงจูงใจและให้ เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่นในการตัดสินใจปฏิบัติตาม	ทุกหมู่บ้าน	มาก
ด้านเกษตรกรและ องค์กรเกษตรกร ๑. ข้าว	๑. ภัยพิบัติ (แล้ง) ๒. การระบาดของโรคและแล้ง ๓. ต้นทุนการผลิตสูง ขาด เกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ใน การปลูกพืช	๑. พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามาช่วยเหลือเกษตรกร รุ่นเก่า ๒. ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการปฏิบัติ ๓. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ต้นแบบเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และ เทคโนโลยีการผลิต ที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร รวมทั้งการสร้าง ต้นแบบในการปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อสร้างแรงจูงใจและให้ เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่นในการตัดสินใจปฏิบัติตาม	ทุกหมู่บ้าน	มาก

ปัญหาและกลุ่มของ ปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	พื้นที่เป้าหมาย (พื้นที่ที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการแปรรูปผลผลิต และผลิตภัณฑ์ ๑. ข้าว ๒. มาตรฐานการผลิต ๓. เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์	๑. ขาดการรับรองมาตรฐานการผลิต ๒. ขาดเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ ๓. ต้นทุนการแปรรูปสูง	๑. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ๒. สนับสนุนการผลิตสู่การรับรองมาตรฐาน ๓. วางแผนการผลิตทั้งในส่วนด้านการปลูกพืชและการแปรรูปให้ สอดคล้องกัน ๔. สร้างแรงจูงใจและการรับรู้ให้เกษตรกรเห็นถึงความแตกต่าง ของราคาก่อนการแปรรูปและหลังแปรรูปจำหน่าย	กลุ่มยุวเกษตรกร/ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/ กลุ่มส่งเสริมอาชีพและ วิสาหกิจชุมชน	ปานกลาง

ตารางที่ ๒.๑๖ แสดงประเด็นการวิเคราะห์พื้นที่ คน สิ้นค้า

ประเด็น การ วิเคราะห์	ข้อมูลปัจจุบัน	ศักยภาพ/จุดเด่น	ปัญหา/จุดอ่อน
คน	๑. เกษตรส่วนใหญ่อายุมากกว่า ๕๕ ปี (๕๕.๐๐%) ๒. เกษตรกรช่วง Young Farmer (๒๕.๐๐%) ๓. เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรมเป็นหลัก (๘๒.๑๔%) ๔. เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย ๑๗๒,๒๘๘.๒๕ บาท/ครัวเรือน/ปี ๕. เกษตรกรมีหนี้สินเฉลี่ย ๑๑๗,๓๕๒.๙๙ บาท/ครัวเรือน/ปี ๖. ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร ๗. เกษตรกรขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิต ๘. เกษตรกรไม่สามารถเข้าถึง application ด้านการเกษตรเนื่องจากขาดอุปกรณ์และ ความรู้ทางด้านการใช้ application ด้าน การเกษตร ๙. มีการรวมกลุ่มเป็นกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๑ กลุ่ม ศูนย์ข้าวชุมชน ๒ กลุ่ม ๑๐. มีอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ๖ ราย	๑. เกษตรกรช่วง Young Farmer (๒๕.๐๐%) ๒. เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรมเป็นหลัก (๘๒.๑๔%) ๓. เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย ๑๗๒,๒๘๘.๒๕ บาท/ครัวเรือน/ปี ๔. มีการรวมกลุ่มเป็น กลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๑ กลุ่ม ศูนย์ข้าวชุมชน ๑ กลุ่ม ๕. มีอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ๖ ราย	๑. เกษตรส่วนใหญ่อายุมากกว่า ๕๕ ปี (๕๕.๐๐%) ๒. เกษตรกรมีหนี้สินเฉลี่ย ๑๑๗,๓๕๒.๙๙ บาท/ครัวเรือน/ปี ๓. ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร ๔. เกษตรกรขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิต ๕. เกษตรกรไม่สามารถเข้าถึง application ด้านการเกษตรเนื่องจากขาดอุปกรณ์และ ความรู้ทางด้านการใช้ application ด้าน การเกษตร

ประเด็น การ วิเคราะห์	ข้อมูลปัจจุบัน	ศักยภาพ/จุดเด่น	ปัญหา/จุดอ่อน
พื้นที่	๑. ขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง ๒. น้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลาก และพื้นที่รับน้ำของโครงการชลประทาน ๓. ขาดแคลนแหล่งเก็บน้ำเพื่อการผลิต ๔. การถือครองที่ดินส่วนใหญ่เป็นลักษณะการเช่า ๕. มีจุดเรียนรู้ ศพก.เครือข่าย ๑ จุด ๖. มีจุดเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๑ จุด ๗. มีแหล่งน้ำชลประทานเข้าถึง	๑. มีจุดเรียนรู้ ศพก.เครือข่าย ๑ จุด ๒. มีจุดเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๑ จุด	๑. ขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง ๒. น้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลาก และพื้นที่รับน้ำของโครงการชลประทาน ๓. ขาดแคลนแหล่งเก็บน้ำเพื่อการผลิต ๔. การถือครองที่ดินส่วนใหญ่เป็นลักษณะการเช่า ๕. มีแหล่งน้ำชลประทานเข้าถึง
สินค้า	๑. ผลิตข้าวเป็นพืชหลัก ๒. สินค้าเกษตรทั้งหมดยังไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานสินค้า ๓. ไม่มีจุดรับซื้อข้าว ๔. สินค้ามักจะประสบปัญหาล้นตลาดและราคาตกต่ำ ๕. เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาสินค้าเกษตรได้เอง ๖. ขาดความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตเกษตร	๑. ผลิตข้าวเป็นพืชหลัก ๒. ไม่มีจุดรับซื้อข้าวในพื้นที่	๑. สินค้าเกษตรทั้งหมดยังไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานสินค้า ๒. สินค้ามักจะประสบปัญหาล้นตลาดและราคาตกต่ำ ๓. เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาสินค้าเกษตรได้เอง ๔. ขาดความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตเกษตร

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของตำบลบ้านใหญ่ อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ตารางที่ ๒.๑๗ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S) ๑. เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรเศรษฐกิจทั่วพื้นที่ ๒. เกษตรกรช่วง Young Farmer (๒๕%) ๓. เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก (๘๒.๑๔%) ๔. เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย ๑๗๒,๒๘๘.๒๕ บาท/ครัวเรือน/ปี ๕. มีการรวมกลุ่มเป็น กลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๑ กลุ่ม ศูนย์ข้าวชุมชน ๑ กลุ่ม ๖. มีอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ๖ ราย	จุดอ่อน (W) ๑. เกษตรส่วนใหญ่อายุมากกว่า ๕๕ ปี (๕๕%) ๒. เกษตรกรมีหนี้สินเฉลี่ย ๑๑๗,๓๕๒.๙๙ บาท/ครัวเรือน/ปี ๓. ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร ๔. เกษตรกรขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิต ๕. เกษตรกรไม่สามารถเข้าถึง application ด้านการเกษตรเนื่องจากขาดอุปกรณ์และความรู้ทางด้านการใช้ application ด้านการเกษตร ๖. การถือครองที่ดินส่วนใหญ่เป็นลักษณะการเช่า ๗. สินค้าเกษตรทั้งหมดยังไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานสินค้า ๘. ขาดความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตเกษตร
โอกาส (O) ๑. นโยบายและมาตรการภาครัฐที่สนับสนุนด้านการเกษตร	กลยุทธ์เชิงรุก (SO) ๑. ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและช่วยเหลือตนเองได้ (S๑S๓S๕O๑) ๒. ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต (S๑S๓O๑) ๓. สร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพ (S๓S๔S๕O๑) ๔. พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ (S๒S๕O๑)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) ๑. พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตพืช (W๔W๗W๘O๑) ๒. ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับกระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (W๔W๗W๘O๑) ๓. ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน (W๑W๓W๕O๑)
ภัยคุกคาม (T) ๑. มีการแข่งขันทางการตลาดสูง ๒. ราคาผลผลิตตกต่ำ ๓. ขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง ๔. น้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลาก และพื้นที่รับน้ำของโครงการชลประทาน	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) ๑. บริหารทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน (S๑T๔) ๒. อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ (S๑T๓T๔) ๓. บริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ (S๑T๓T๔)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT) ๑. ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ (W๔W๘O๑O๒X)

๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑.๑ ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและช่วยเหลือตนเองได้
- ๑.๒ ส่งเสริมการผลิตและการจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต
- ๑.๓ สร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพ
- ๑.๔ พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- ๒.๑ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตพืช
- ๒.๒ ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับกระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒.๓ ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

- ๓.๑ บริหารทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
- ๓.๒ อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ
- ๓.๓ บริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

- ๔.๑ ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้

บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา

๑. แนวทางการพัฒนา

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

๑.๑.๑ ข้าว

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- การลดต้นทุนการผลิต
- การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตาม

เป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและ

ช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตพืช

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับ

กระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรตามมาตรฐานความปลอดภัย (GAP

อินทรีย์)

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

กลยุทธ์ที่ ๔ กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรตามมาตรฐานความปลอดภัย (GAP

อินทรีย์)

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาลาดสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๕ กลยุทธ์ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๑.๒.๑ Young Smart Farmer และ Smart Farmer ต้นแบบ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- มาตรฐานสินค้าเกษตร และคุณภาพของสินค้าเกษตร
- การลดต้นทุนการผลิต
- การเพิ่มผลผลิต
- การตลาด
- การแปรรูปผลผลิต
- การบริหารจัดการกลุ่ม
- การใช้เทคโนโลยีในการผลิต

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอะไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนา Young Smart Farmer

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับ

กระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนา Young Smart Farmer

กลยุทธ์ที่ ๕ กลยุทธ์สร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพ

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

กลยุทธ์ที่ ๖ กลยุทธ์ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนา Young Smart Farmer

๑.๒.๒ วิสาหกิจชุมชน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- มาตรฐานสินค้า และคุณภาพของสินค้า
- การลดต้นทุนการผลิตและการเพิ่มผลผลิตสินค้า
- การตลาด
- การแปรรูปผลผลิต และบรรจุภัณฑ์
- การบริหารจัดการกลุ่ม
- การใช้เทคโนโลยีในการผลิต

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอะไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับ

กระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาสินค้าการแปรรูปสู่มาตรฐานผลผลิต

กลยุทธ์ที่ ๕ กลยุทธ์พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าเกษตร

๑.๒.๓ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ/

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาด้านมาตรฐานสินค้าเกษตร
- พัฒนาด้านการแปรรูปผลผลิต
- พัฒนानาบรรจุภัณฑ์
- พัฒนาด้านการตลาด

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและ

ช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพ

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพ

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับ

กระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพ

กลยุทธ์ที่ ๕ กลยุทธ์พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพ

กลยุทธ์ที่ ๖ กลยุทธ์สร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพ

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

๑.๒.๔ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- มาตรฐานสินค้าเกษตร และคุณภาพของสินค้าเกษตร
- การลดต้นทุนการผลิต
- การเพิ่มผลผลิต
- การตลาด
- การแปรรูปผลผลิต

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอะไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ ๑ โครงการผลิตข้าวพันธุ์ดี

โครงการที่ ๒ โครงการธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าว

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับ

กระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาการผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

โครงการที่ ๒ โครงการธนาคารปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรสู่มาตรฐานความปลอดภัย

๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๑.๓.๑ ที่ดิน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- ลด ละ เลิก เผาเศษซากวัสดุทางการเกษตร และฟางข้าว

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์บริหารทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

โครงการที่ ๑ โครงการงดการเผาเศษซากพืช ฟางข้าว และวัสดุการเกษตร

๑.๓.๒ แหล่งน้ำ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์บริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ

โครงการที่ ๑ โครงการปรับระบบการปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มต่ำ

๒. สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

บรรณานุกรม

- สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน. ๒๕๔๘. มหัทศจรย์พันธุ์ดิน. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพฯ
- กรมพัฒนาที่ดิน. ๒๕๕๓. กลุ่มชุดดิน ๖๒ กลุ่มเมตร https://www.ddd.go.th/thaisoils_museum/๖๒_soilgroup/sgr_lowland/sgr_๐๒.htm. สืบค้นวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๗
- กองวิจัยและพัฒนาการจัดการดิน. มปป. การจัดการดิน. https://www.ddd.go.th/Web_Soil/acid.htm. สืบค้นวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๗

ภาคผนวก

โครงการลดต้นทุนการผลิตข้าว

1. หลักการและเหตุผล

เกษตรกรตำบลบ้านใหญ่ ส่วนใหญ่มีอาชีพด้านการเกษตรคืออาชีพทำนา ซึ่งเกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ได้จากการปลูกในฤดูปัจจุบัน เพื่อนำไปใช้เป็นพันธุ์ข้าวในฤดูต่อไป โดยจะทำติดต่อกันเป็นระยะเวลาหลายฤดู ทำให้การทำนาได้ผลผลิตข้าวต่อไร่น้อย คุณภาพข้าวไม่ดีและขายไม่ได้ราคา นอกจากนี้ เกษตรกรยังใช้เทคโนโลยีการผลิตไม่ถูกต้อง เช่น การใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวและใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่มากเกินไปจนเกิดความจำเป็น ทำให้มีต้นทุนการผลิตสูง ขยายข้าวเปลือกได้กำไรน้อย ดังนั้นจึงเห็นสมควรส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาใช้วิธีที่ลดต้นทุนการผลิตพืชในกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ด้วยการร่วมกันคิดและร่วมกันทำ โดยเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง ประสบการณ์จริงและมุ่งเน้นที่จะลดต้นทุนการผลิตเพื่อให้เกิดการเกษตรที่ดีและเหมาะสม เป็นผลทำให้สภาพแวดล้อมในนาดีขึ้น เกษตรกรสุขภาพดีขึ้น

2. วัตถุประสงค์

- 2.1. เพื่อลดต้นทุนในการผลิต
- 2.2. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันนำความรู้ไปปรับใช้
- 2.3. เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น
- 2.4. เพื่อให้เกษตรกรมีสุขภาพดีขึ้น

3. เป้าหมาย

เกษตรกรผู้ปลูกข้าว จำนวน 20 ราย

4. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ 2566 – 2570

5. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ดำเนินการหมู่ที่ 1-6 ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอด่านช้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

6. กิจกรรม

7. วิธีการดำเนินงาน

- ประชุมชี้แจงเกษตรกรในพื้นที่ดำเนินการ
- คัดเลือกเกษตรกรในพื้นที่
- จัดทำแปลงสาธิต โดยร่วมกับเกษตรกรในการทำกิจกรรมร่วมกัน
- อบรมเกษตรกรพร้อมเรียนรู้ด้วยกันกับเกษตรกร
- ติดตามผลการจัดอบรมพร้อมทั้งให้คำแนะนำกับเกษตรกร
- ประเมินผลการดำเนินการ

8. งบประมาณ

ขอรับงบประมาณดำเนินการ จำนวน 58,000 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย ดังนี้

1. เมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 200 กก. ๆ ละ 24 บาท	เป็นเงิน 4,800 บาท
2. ปุ๋ยเคมีสูตร 16 - 20 - 0 จำนวน 150 กก. ๆ ละ 21 บาท	เป็นเงิน 3,150 บาท
3. ปุ๋ยเคมีสูตร 46 - 0 - 0 จำนวน 50 กก. ๆ ละ 25 บาท	เป็นเงิน 1,250 บาท
4. ปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน 1,000 กก. ๆ ละ 10 บาท	เป็นเงิน 10,000 บาท
5. สารเคมีกำจัดวัชพืช จำนวน 2 ลิตร ๆ ละ 680 บาท	เป็นเงิน 1,360 บาท
5. น้ำมันเชื้อเพลิงสูบน้ำ (เหมาจ่าย)	เป็นเงิน 3,000 บาท
9. สวิงไถบดกลบ ขนาด 30 x 100 ซม.จำนวน 5 อัน ๆ ละ 200 บาท	เป็นเงิน 1,000 บาท
10. ถุงพลาสติก ขนาด 30 x 45 ซม. จำนวน 2 กก. ๆ ละ 50 บาท	เป็นเงิน 100 บาท
11. กระดาษ A4 จำนวน 2 รีม ๆ ละ 120 บาท	เป็นเงิน 240 บาท

12. สมุดปกอ่อน จำนวน 25 เล่ม ๆ ละ 10 บาท	เป็นเงิน 250 บาท
13. ปากกา จำนวน 25 ด้าม ๆ ละ 10 บาท	เป็นเงิน 250 บาท
14. กระดาษฟาง จำนวน 5 กก. ๆ ละ 80 บาท	เป็นเงิน 400 บาท
15. ปากกาเคมีสีแดง,ดำ,เขียว,น้ำเงิน,จำนวน 40 ด้าม ๆ ละ 20 บาท	เป็นเงิน 800 บาท
16. แวนชยายขนาดกำลังขยาย 15 เท่า จำนวน 5 อัน ๆ ละ 200 บาท	เป็นเงิน 1,000 บาท
17. กระดาษขาว 2 “ จำนวน 10 ม้วน ๆ ละ 45 บาท	เป็นเงิน 450 บาท
18. กรงเลี้ยงแมลงขนาด 40x70 ซม. จำนวน 3 กรง กรงละ 650 บาท	เป็นเงิน 1,950 บาท
19. ค่าอาหารกลางวันและเครื่องดื่มจำนวน 10 ครั้ง ๆ ละ 2,000 บาท	เป็นเงิน 20,000 บาท
12. ค่าวิทยากร จำนวน 8 ครั้ง ๆ ละ 1,000 บาท	เป็นเงิน 8,000 บาท

รวมทั้งสิ้น เป็นเงิน 58,000 บาท

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

1. ทำให้เกษตรกรในพื้นที่มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการใช้สารเคมี และไม่ใช้สารเคมี
2. เกษตรกรในพื้นที่เริ่มการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการผลิตข้าว
3. เป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร
4. สุขภาพของเกษตรกรดีขึ้น สภาพแวดล้อมดีขึ้น